

АНВАР ТОҒАЕВ

Софинч фасли

***Шеърлар,
таржималар***

Алишер Навоий номидаги
Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти
Тошкент – 2009

84(5Ў)6

T73

Тоғаев, Анвар.

Соғинч фасли: [шеърлар] / А. Тоғаев. - Т.:
Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий
кутубхонаси нашриёти, 2009. 152 б.

ББК 84(5Ў)6

ISBN-978-9943-06-261-0

№ 11-3336/2009

© Алишер Навоий номидаги
Ўзбекистон Миллий кутубхонаси
нашриёти, 2009 й.

ШЕЗРАА

*Ушбу китобни умр йўлдошим марҳума Муҳаррамхон
Хайрулла қизининг ёрқин хотирасига бағишлайман*

МАЛИКАМ, МЕН СИЗДАН СЎРАЙ РИЗОЛИК

Рафиқам Муҳаррамхонга

Меҳрибон, беназир, кўркам, ягона,
Тунда ой ҳам Сизга эди парвона.
Э воҳ, нечун эрта тўлди паймона,
Маликам, мен Сиздан сўрай ризолик.

Борингизда кўкда шаҳдли сор эдим,
Жўшқин давраларда доим бор эдим.
Васлингиздан ғоят бахтиёр эдим,
Маликам, мен Сиздан сўрай ризолик.

Жаннат қуши каби учиб кетдингиз,
Билмадим, қайларга бориб етдингиз.
Ҳурлар этагидан балки тутдингиз,
Маликам, мен Сиздан сўрай ризолик.

Кетдингиз, кўкларга етди нолалар,
Кўзларимда томчи-томчи жолалар.
«Онам» деб йиғлайди бугун болалар,
Маликам, мен Сиздан сўрай ризолик.

Умр деганлари навбат аслида,
Айрилиқ ҳақ экан инсон наслида.
Биз Сиздан айрилдик баҳор фаслида,
Маликам, мен Сиздан сўрай ризолик.

Бу кун ўтирибман мен ўйга толиб,
Бахтиёр дамларим мен ёдга олиб.
Ҳамиша шум тақдир келаркан голиб,
Маликам, мен Сиздан сўрай ризолик.

Гарчи кетмаса-да айрилиқ доғи,
Лекин ўчмас экан ҳаёт чироғи.
Мангу макон энди шу жаннат боғи,
Маликам, мен Сиздан сўрай ризолик.

2001 йил, 18 апрель.

САДОҚАТ

Мақсад-ла йўл олди олисга сайёҳ,
Тақдир-да, йўллари тушди йироққа.
Бир буюк ҳис уни қийнади узоқ,
Қайтиб бошин кўйди она-тупроққа.
Шул онда бир лаззат кирди танига,
Қайтиб келган эди у Ватанига!
Бу тупроқ, бу ҳаво бизларга мерос,
Ватанга садоқат фарзандларга хос.

Бир йигит қайтмади жанг майдонидан,
Бевасин кўзида қолмади нури.
Ёлғизлик ўтса ҳам жони-жонидан,
Унинг васли билан ўтди гул умри.
Ёрсиз ўтганига қилди у тоқат,
Сени шарафладим шунда, садоқат.
Кел, ёрим, кўтарай кўнглингни баланд,
Севайин бетакрор муҳаббат билан.

Бир закий билмайди тиним нима у,
Авайлаб илмини қилар тарбият.
Шу ёниқ қалбида жўшади орзу,
Уни қизиқтирар хассос табиат.
Табиат сирларин у оча билар,
Ва жаҳон аҳлига дур соча билар.
Нурли манзилларга ташласанг қадам,
Садоқатинг бўлсин ишу бурчга ҳам.

Кимдир пешонамга отган эди тош,
Чўп ҳам суққан эди ғойибдан кўзга.
Шундай пайт мен уни айлай олдим фош,
Тоққа таянгандай, таяндим дўстга.
Кимнинг дўсти бўлса, бор саодати,
Азиздир менга ҳам дўст садоқати.
Гар азиз бошингга тушар бўлса ғам,
Мен етиб боргайман, ишон, дўстгинам.

Бир карвон мисоли ўтар умримиз,
Бир кун у етгайдир, албат, манзилга.
Қалбдаги самимий оташ кўримиз
Ошён қура билсин ҳар яхши дилга.
Яқин биродарлар бўлганида жам,
Бор бўлсанг, демак, бор садоқатинг ҳам,
Гулларга буркансин бу она-замин,
Биз ҳам садоқатни айлайлик таъмин.

О Н А

Бус-бутун оламни чулғабон нурга,
Ҳар инсон йўлига бўлса-да йўлдош,
Тўлса-да туну кун завқу сурурга,
Самовот бағрида ёлғиздир қуёш.

Гўзаллик қошида ақлим қолар лол,
Мовий кенгликларда бетимсол чирой.
Мангу қуршаса-да толе ва иқбол,
Кенгликлар қўйнида ёлғиз эрур ой.

Ўзингиз бергансиз бизларга ҳаёт,
Қуёш ва ой бўлсин сизга парвона.
Сиз ҳаёт машъали менга умрбод,
Мен учун ёлғиз сиз азизсиз, она.

2007 йил

ГУЛИСТОНДА ҚИШ

Шаҳрим кўчасидан секин бораман,
Йўлимда таъзимда ҳатто дарахтлар.
Атрофим гўёки оппоқ бир чаман,
Табиат қулоққа қишни дараклар.

Йўлдаман, барча ҳам, фасл ҳам йўлда,
Йўллар уфқларга кетар туташиб.
Шундай нашидали бахтиёр элда
Қишни қуйламаклик ҳисси хўп ажиб.

Бу кун ором олиб мудрар далалар,
Уйқудадир ҳатто ишчан чумоли.
Бутун табиатни гуё аллалар,
Қишнинг гоҳо сержаҳл, дилкаш шамоли.

Новвойлар тўйларга ёпишади нон,
Майдонда улоқни бермас чавандоз.
Тўю тантанага бош бу кун деҳқон,
Унинг йўлларига нурлар пояндоз.

Канал бўйларини кезиб чиқаман,
Осмонда юлдузлар милт-милт чарақлар.
Атрофим гўёки оппоқ бир чаман,
Ва тонгдай мусаффо йироқ-йироқлар.

1963 йил

СОҒИНЧ ФАСЛИ

Қароғда киприкдай тизилса йиллар,
Тўрт фасл ёдимга тушади асли.
Аммо ошиқ бўлиб орзиқса диллар,
Кўринар, аввали, хуш соғинч фасли.

Бу фасл ғаройиб, сирли бир эртак,
Ҳайратга соладир ҳар бир кишини.
Дарахтлар қишда ҳам чиқарар куртак,
Қаҳратон қиш сизга санчмас нишини.

Умид — дил ёлқини, хаёлинг — чақмоқ,
Баҳордай кўркамдир хазонли бу куз.
Булбулга айланар кўкда учган зоғ,
Кўзни қамаштирар юлдузлар кундуз.

«Қўй, шоир лоф-ку!» – деб устимдан кулиб,
«Ширин бир хаёл бу» – дерсиз аслида.
Ўтинчим: Қайс каби бир ошиқ бўлиб,
Бир бор яшаб кўринг соғинч фаслида.

ОНАМГА

Азиз онажоним, бормисиз омон?
Сизни термултириб қўйдим йўлимга.
Соғиниб мен бунда ҳар бир лаҳза, он,
Хат ёзай деб қалам олдим қўлимга.

Боғимизга булбул келарди аввал,
Мен ўйчан ўспирин эдим ўшанда.
Олмалар тагида тўқиб куй, газал,
Узоқ ўтирардим яшил чаманда.

Мана, беш йил бўлди, кетдим уйимдан,
Баъзан сизни эслаб, бўламан маъюс.
Ажралгим келмайди созим – куйимдан,
Қалбга илҳом берар энди ўзга ҳис.

Ҳовлимиз четидан ўтган, ҳув, анҳор
Болалик кунларим турар эслатиб.
Бугун эса менга қалб ва иқтидор
Шеърлар ярат, дейди, нафис ва латиф.

Энди ўша йиллар мендан кўп йироқ,
Сукут сақлаб турар қаршимда ҳамон.
Саволга ўхшайди ундаги нигоҳ:
«Ким бўлиб қайтдинг сен, ҳой, дайди ўғлон?»

Навқирон ёшлигим куйлайди бу кун,
У борлиги билан сизга армуғон.
Сизнинг бир тола оқ сочингиз учун
Умрим бағишларман, азиз онажон.

1970 йил

* * *

Гар ҳаёт ғуссаси бошимга тушиб,
Менинг ҳаётимга қўйилса нуқта,
Бошимдан учса гар эркимнинг қуши,
Шул бошим кесилиб ётса гар тигда,
Бироз тантанавор нутқдан кейин,
Қабрим ёлғиз қолса қабрлар аро,
Сўнг келар эдингми сен йиғлаб секин,
Кийим киярмидинг бир мотамсаро.
Лоақал бир йилда бир марта келиб,
Кўз ёш тўкиб кетармидинг, моҳидил?
Ўзинг қўлинг билан атайлаб териб,
Қўйиб кетармидинг бирон даста гул?

1962 йил

СУВЧИ

Тун дала қўйнига аста қўяр лаб,
Дала ҳам ҳансираб олади ором.
Мен бунда юрибман эгат оралаб,
Пахтакор деҳқонга бераман салом.

Эгат ёқасига ўтирдик икков,
Олдимизда хира ёнади фонус.
— Олинг йигит, мана, димлама палов,
Ҳозир олиб келди уйдан кенжа қиз.

Сўнг эгат оралаб юрамиз яна,
Ғўзаларга қараб, қувонар кўнглим.
— Юртга келганида шул кузги сана,
Ер чизиб қолмайлик, — деймиз-да, ўғлим.

Балли, сувчи оға, сира бўлманг кам,
Кузда сизни, албат, сийлар она Ер.
Сизнинг дардингизга бўлсин деб малҳам,
Сиз ҳақда ёзилди бугун ушбу шеър.

1964 йил

* * *

...2а

Узоқларда ёнар бир ёғду,
Ёниб турар жим ва беозор.
Нигоҳимни ҳар тун тортар у,
Тикиламан унга интизор.

У ёғдумас, оддий бир макон,
Унда яшар бир пари-пайкар.
Бул шоирнинг қалбида армон,
Унда пари не қўшиқ айтар?

Мен-ку ҳар кун тун чўккан пайтда,
Ул маконда ёнганда чироқ,
Маъюсгина қўшиқлар айта,
Ул чироққа боқарман узоқ.

Ҳар тунда шу: сўнмайди чироқ,
Боқмай десам, ўзимда йўқ эрк.
Журъат этсам кирмоққа бироқ,
Нетай, мен-чун дарвозаси берк.

Дарвозангни очақол, эркам,
Дарду ҳижрон тилкалар бағир.
Азоблару ҳижронларнинг ҳам,
Сўнгги бир кун бўлади, ахир.

Дарвозангни очақол , эркам . . .

1966 йил

* * *

Яна келаяпман, дилдор, сен сари,
Ёниқ қалбга ҳоким ажиб эҳтирос.
Ўзим ҳам билмайман, кетолмам нари,
Сенинг нигоҳингдан, кўзлари чарос.

Кўнглим талпинади сени соғиниб,
Ҳатто шўх давралар беролмас таскин.
Сен сўлмас гули бўл дилим боғининг,
Шу боғда сайр этиб, газаллар ёзгин.

Пойингга боримни тўкайин бу кун,
Созимни сўрама сен мендан аммо.
Сенинг нигоҳингни куйламоқ учун,
Жарангдор соз керак менга, аввало.

Беғубор ёшлигим, куйла толмагин,
Ёримда шеъримга уйғотгин ҳавас.
Лек, унинг дилига ғулув солмагин,
Дарёдек шовқин сол, куйлама бесас.

1970 йил

Қ И Ш

Яйдоқ далаларда, дарахтларда қор,
Яхмалак маскани бўлибди ҳовуз.
Ҳаттоки ҳайқириб оққан, ҳув, анҳор
Устини қоплабди бу кун юпқа муз.

Қандайдир бир рассом ҳар тун ойнамга
Билдирмай, пинҳона солиб кетар гул.
Тонгда ҳазиллашиб дейман онамга:
— Ажаб, кимнинг иши экан, ахир, бул?

Кимдир мовий осмон устидан гоҳо,
Оппоқ гунчаларин сочиб кетади.
Мен кезгим келади далани танҳо,
Тинглагим келади қишнинг эртагин.

Қўракни тўлдириб нафас оламан,
Юракка сифмайди шодлик ҳислари.
Йўл юрсам гўёки учратоламан
Ёшлигим бахтини шу қиш кезлари.

1963 йил

* * *

ГА

Журъат қилиб, дафтарингни қўлга олдим,
Бир саккизлик битиб қўйдим сўрамасдан.
Сатрларинг ўқиб бироз ўйга толдим,
Қўрқма, сени ҳам ториға ўрамасман.

Шеърим қолди дафтарингда, бул ҳам қисмат,
Бахтлидирман шеърим сени қилолса ром.
Шоир экан деб ўйлама муҳандисман,
Бир мартага мени авф эт сен, дилором.

1967 йил

САВОЛ

Тунда деразангга боқиб ўтаман,
Унда ёниб турар танҳо бир чироқ.
Сенга деразангдан газал тутаман,
Сен уни олмайсан, олмайсан бироқ.

Оқшом оғушида тўйиб ухлайсан,
Кўрасан севгидан ширинроқ бир туш.
Айтгил, тушларингда кимни йўқлайсан
Ва кимни кутасан интизор, хомуш?

Ширин дардлар солиб менинг дилимга,
Қаёққа кетмоқни кўзлайсан тагин?
Айтгил, чиқасанми менинг йўлимга,
Чаман этармисан шоирнинг боғин?

1971 йил

НИГОҲИНГ

Мен қошингда қолмадим мангу,
Мени ўзга этмиш ихтиёр.
Сен қалбимда қотган бир қайғу,
Нечун бердик дилларга озор?

Ошно эди доим сенга ғам,
Дардларингни тутардинг пинҳон.
Бахт мўрт экан, кейинроқ билсам,
Севги боғин қилолдик пайҳон.

Ҳузуригга келсам энтикиб,
Йироқлардан мен келганим чоқ,
Кўзларимга кўзингни тикиб,
Кутгин эди сен очиб қучоқ.

Энди сенга етолмасман ҳеч
Менга етмас сенинг ҳам оҳинг.
Аммо билгил, ёдимга ҳар кеч
Тушиб турар сенинг нигоҳинг

1980

ЯЛТА ОҚШОМИ

Рафиқам Муҳаррамхонга

Сен берган ҳиссиёт, сен берган туйғу
Тагин илҳомимга бахш этди қанот.
Бу кун кўзларимга келмади уйқу,
Бу кун сени эслаб, дилим бўлди шод.

Бунда ҳаяжондан Пушкин куйлаган
Севги фавворасин қошида юрдим.
Муҳаббат гамини тошда сўйлатган
Меъмор санъатига бош эгиб турдим.

Бу ажиб боғларда сайр этдим бироз,
Кўтариб сипқордим севгининг жомин.
Нақадар чиройли ва нақадар соз,
Асло унутмасман Ялта оқшомин.

Сўнгсиз само узра чақнар юлдузлар,
Мен ҳам юлдузлар-ла суҳбатлар қурай.
Бундай гўзалликка тўймагай кўзлар,
Муҳаррам қайда, деб улардан сўрай.

Бетиним шовуллаб турибди денгиз,
Видолар айтгандек ўтган умрга.
Аммо бу чароғон, гўзал ва тенгсиз
Ялта оқшоми-ку, тўлиқдир нурга.

Бунда айтмоқ лозим нозик қўшиқлар,
Куйламоқ керакдир бунда чиройни.
Менга ишонсалар барча ошиқлар,
Бориб кўрмоқ керак Боқчасаройни.

Дилимда сас берди нозик садолар,
Қошингдан ўтиб мен айтай узримни.
Майлига йўлингда бўлсам адолар,
Ҳамиша безаб тур менинг умримни.

АТИРГУЛИМ

Тонг хуснига хусн қўшиб,
Очилибсан, атиргулим.
Қўшиқ куйлай мен ҳам жўшиб,
Ёрни қўмсаб, ёнди дилим.

Гулбаргингга қўнибди дур,
Бу бир зийнат, тонгги шабнам.
Жилоланар бир қатра нур,
Хаёлимга келар санам.

Атиргулим, гул малагим,
Сен бир ширин орзумидинг?
О, қошлари камалагим,
Тутқич бермас оҳумидинг?

Мафтунлигим, ёрим, сезгин,
Булбул бўлсам, сен гулдирсан.
Висол истаб гулзор кезгин,
Сен ҳам ёнган бир дилдирсан.

Келар бўлсанг даста тузиб,
Гул васлингга мен бир тўйай.
Атиргулим, сени узиб,
Ёр сочига тақиб қўйай.

БОЛАЖОН

*Етимлик нимадир бизлардан сўра
Ғафур Ғулом*

Яшаш сенинг ҳам хақинг,
Мисли анор юзларинг.
Менга боқиб жимгина,
Жовдирайди кўзларинг.

Бағритош одамлар кўп,
Виждонни ҳам сотади.
Меҳр сенга онадир,
Шафқат сенга отадир.

Ҳолинг кўриб, болажон,
Юрак-бағрим эзилди.
Кўз ёшим қароғимда
Маржон бўлиб тизилди.

Нақарот:

Айрилдингми онангдан?
Айрилдингми отангдан?
Айрилсанг ҳам улардан,
Айрилмагин Ватандан.

Яқинроқ кел, болажон,
Манглайингни силайин.
Шу бешафқат дунёда
Камолингни тилайин.

Қўй, бўлма кўп хокисор,
Рангинг бўлмасин сомон.
Сен эрта кун бўларсан
Ватанга содиқ посбон.

Нақарот.

МАРСИЯ

*Ўзбекистон Қаҳрамони устоз Саме Самадов
хотирасига бағишлайман*

Дунёда кам эрур ҳақиқий устоз,
Улардан миннатдор баркамол авлод.
Эшитиб, қўлимда ингради бу соз,
Синдими парвозга шайланган қанот?!..

Эдингиз меҳрибон, фидойи, камтар,
Ҳамма ҳавас билан қарашар эди.
Бенуқсон эдингиз бамисли гавҳар,
Кўксингизга юлдуз ярашар эди.

Азим Сирдарёни сиз чулғаб шонга,
Меҳр уруғини сочиб кетдингиз.
Чўлни айлангириб гулгун маконга,
Илм дарвозасин очиб кетдингиз.

Бугун қайғудамиз, эгик бошимиз,
Талпинган кўнгиллар сизни этар ёд.
Аримас бу лаҳза кўзда ёшимиз,
Улуғлар ўлмагай, улар — барҳаёт.

Сиз билан кўнглимиз эди бир осмон,
Айрилиқ дилларга солди-ку қайғу.
Элим деб, юртим деб яшаган инсон
Элнинг эъзозида яшайди мангу.

ҚУТЛОВ
Носир ШОКИРОВнинг юбилейига

Келдим бу даврага дўстлар-ла, мана,
Соғинган дил шарҳин айлайн баён.
Даврадош дўстларим бир сафда яна,
Бутун бўй баста-ла давра намоён.

Ҳамма интилади сизга бу нафас,
Қалбларда ҳарорат, оташ, чўғлисиз.
Бугун барча сизга қилади ҳавас,
Устозсиз, сиз Носир Шокир ўғлисиз.

Хақ сўзни айтолган сиз бир мард ўғлон,
Бир фахр мужассам инсон дилида.
Шундай яшар асл ижодкор инсон,
Битта зўр акам бор Сир соҳилида.

Бонг уринг, хақиқат ёзолсин қанот,
Гулларга термулиб ўйларга толинг.
Сиздан ўрناق олсин баркамол авлод,
Яримта кўнгилни бут қила олинг.

Хино, райҳонларга тўла боғингиз,
Меҳрибон дўстлар-ла даврангиз тўлсин.
Носир ака, юзга етган чоғингиз
Ёнингизда Анвар шоир ҳам бўлсин!

2007 йил, 15 июнь

АМИР ТЕМУР ҲАЙКАЛИ ҚОШИДА

Она-Ўзбекистон, гулшан диёрим,
Тиндими нотинчлик, тиндими унлар?
Шеър ила айтайин дилимда борим,
Бизники муборак бу ёруғ кунлар.

Азиз она юртим, сенга жон фидо,
Қандай кўтарайин ўксик кўнглингни?
Чеккан ташвишларинг бўлгайми адо,
Ёд этсак биз буюк, жасур ўглингни?

Сиз бизни кечиринг, эй муҳтарам зот,
Барибир бу ҳаёт тушгайдир изга.
Ўйлайман, қанчалик гўзал бу ҳаёт,
Бир лаҳза тикилиб ҳайкалингизга.

Кўраман, юртдошлар кўзида ғурур,
Бир зум тўхтаганмас тўю маърака.
Айтиб тургандайсиз бизга ташаккур,
Ёнингизда эса Саид Барака.

Адолат байроғин кўтариб баланд,
Умрин от устида ўтказган инсон.
Она юрт фахр этар бугун Сиз билан,
Соҳибқирон номин биледи жаҳон.

Самарқанд, Бухоро... деб Ҳофиз Шероз,
Бир жонон холига этганда тортиқ.
Бизнинг юртимизни этган у эъзоз,
Ташбеҳда не удум бу сўздан ортиқ?

Тоғу тош кездингиз юртга шон тилаб,
Ният олий эди, улуғ ва эзгу.
Мирзо Улуғбекнинг бошини силаб,
Ўтирган момомиз Бибихоним бу.

Асрлар кетидан ўтиб асрлар,
Самарқанд дунёнинг бўлди сайқали.
Ўзбекнинг юртини безаб қасрлар,
Юртда мангу тургай Темур ҳайкали.

2004 йил 9 апрель

АТИРГУЛ

Тонг пайти юз очди шаффоф атиргул,
Нафис гулбарглари товланди ял-ял.
Унинг чиройидан борлиқ ҳам буткул,
Яшнаб топган эди оро ва сайқал.

Лек бирдан гулдираб момоқалди роқ,
Латиф чеҳрасини савалади дўл.
Нозик новдаларга етказиб титроқ,
Ёмғир ҳам қуюлди шаррос ва мўл-мўл.

Сўнг булутлар тарқаб ёришди осмон,
Яна борлиқ узра нур сочди қуёш.
Ул энди севинчин тутмади пинҳон,
Япроғида балқди дурдай томчи ёш.

1999 йил

ТОҒ ҚИЗИГА

Қизил барқут рўмол тагидан
Кулиб боқдинг келинчак мисол.
«Минг бир кеча» эртақларидан
Чиқиб келдинг гўё, эй ҳилол.

Чайқалади арча шохлари,
Тоғ сабосин шўх ҳазилидан.
Сенга етгай менинг оҳларим,
Ашъор битгум энг асилидан.

Кўз олдимдан чиройли оху
Дикир-дикир ўтиб қолар гоҳ.
Ўша оху ўзинг бўлгину,
Асирлигим этайин огоҳ.

Қоялардан оқ қорлар эриб,
Ирмоқ бўлиб оқар қуйига.
Тоғ қизига юрагим бериб,
Киргум бир кун унинг уйига.

Менинг каби куйла, азизим,
Тоғ бағрини тўлдир қўшиққа.
Қўшиғингдан нур олсин кўзим,
Бағринг очгин мендай ошиққа.

Сен қуйлагин, ёнсин юрагим,
Тоғ қўйнида яйрайин беҳад.
Сенга етмоқ танҳо тилагим,
Қанотимни қайирма фақат.

1975 йил

ЭЪТИҚОД

Кундан-кун яшнайти мустақил Ватан,
Бағрида улғаяр баркамол авлод.
Бу Ватан қўйнида яйрар жон ва тан,
Дилларга ҳамоҳанг улугъ эътиқод.

Қандай бахт — куйласанг эркин ва озод,
Ўзингники эрур ҳар бир шонли саф.
Энг юксак орзулар бўлолса қанот,
Тонг пайти булбуллар ўқиса шараф.

Юлдузлар сен учун сочса нурини,
Сенга ҳавас қилса бу ёруғ жаҳон.
Ватан учун бергил қалбинг кўрини,
Элим деб, юртим деб яшасин инсон.

Десалар: Ким учун асли бу жаҳон,
Шукр айтармисан ўтган ҳар онга?
Дейман: Ўзбекистон-Ватан жонажон,
Мен хизмат қилурман Ўзбекистонга.

ДАРАХТ

Мен билмайман, мана, неча йил,
Ялангликда ўсар бир дарахт.
Барг ёзса-да, лекин мутгасил
Ҳамлалардан эди у карахт.

Гулдирайди бепоён само,
Ўтлар пуркаб, чақар чақмоқлар.
Унинг нозик пўстига ҳатто
Исм ёзиб қолдирар доғлар.

Қора булут қоплаб кўк қаърин,
Дўл ва ёмғир қуюлар шаррос.
Чорлаб минг хил ҳашаротларин,
Самуми-ла кириб келар ёз.

Унинг аянч аҳволин кўриб,
Чаҳ-чаҳ урар тунлари юлдуз.
Баргларини безрайиб туриб,
Битта-битта юлиб олар куз.

У барига чидайди, лекин
Не машаққат ила отар тонг.
Изиллатиб борлиқни секин,
Қилич қайраб келар қаҳратон.

Баҳор келса, у турмас қақшаб,
Унутади бари-барини.
Куртак ёзиб гуркираб, яшнаб,
Кўз-кўз қилар новдаларини.

ЎЗБЕК ХОНАДОНИ

Тонг отиб таралса хушбўй нон иси,
Саришта ҳовлига сув сепса қизи.
Тароват бахш этса қуёшнинг ўзи,
Билинг, бу ўзбекнинг хонадонидир.

Ишкомдан узумлар боқса мўралаб,
Мезбон мева қўйса сизга саралаб.
Аския айтса гар «жўра-жўра»лаб,
Билинг, бу ўзбекнинг хонадонидир.

Боғ тўрида кишнаб турса гар оти,
Ҳар лаҳза дўсту ёр бўлса қаноти,
Йил ўтмай тўй билан ўтса ҳаёти,
Билинг, бу ўзбекнинг хонадонидир.

Ҳовлида барқ урса хино, райҳонлар,
Тун-кун аримаса азиз меҳмонлар.
Гар дийдор улашса дилга дармонлар,
Билинг, бу ўзбекнинг хонадонидир.

Бут бўлса иймони, номуси, шаъни,
Барқ уриб турса гар боғи, гулшани,
Қайдан ҳам топарсиз бундай гўшани?
Билинг, бу ўзбекнинг хонадонидир.

Сийласа анору қовуни билан,
Йўл юрар бўлсангиз зар тўни билан,
Умр ўтар бўлса мазмуни билан,
Билинг, бу ўзбекнинг хонадонидир.

Кўнгилни хуш этса бедана сайраб,
Орзиққан диллар ҳам кетгуси яйраб.
Ҳайрату ҳавас-ла қолсангиз қараб,
Билинг, бу ўзбекнинг хонадонидир.

«Сиз олтин олмангиз, олингиз дуо» —
Тилак айтиб қолур юз ёшли момо,
Меҳрдан қалбларда ўчмаса зиё,
Билинг, бу ўзбекнинг хонадонидир.

**БИР ГУЛ АХТАРАМАН,
ФАҚАТ БИТТА ГУЛ**

Фикр этмоқ учун яралган бошим,
Ёниб севмоқ учун сен борсан, юрак.
Асов довулларни енгар бардошим,
Кўзим бор, оламга боқаман сергак.

Учқурдир тулпорим, манзилим йироқ,
Наволар битаман, кўнгилда сурур.
Армонлар, орзулар эрур беадоқ,
Номардлар қошида бош эгмас гурур.

Бир гул ахтараман, фақат битта гул,
Сувда чўкмайдиган, оловда ёнмас.
Унга етмоқ учун ёнаман буткул,
Орзуга етишмоқ мушкул, осонмас.

У нима, офтобми бош узра ёнган?
Ўтган ёшлигимми – беқарор, шаддод?
Фарзандми – падарин кўриб қувонган,
Ё сенми – сеҳрли, мўъжиза ҳаёт?

У сенми – биз етмас улугъ эътиқод,
Ҳар бир сониядан излайман маъни.
Сен уни топишга кўмак бер, ҳаёт,
Ёрдам бер топмоққа Олтин олмани...

Бир гул ахтараман,
фақат битта гул.

ҚОРХАТ

Сирдарёлик ижодкор хотин-қизларга

Нақадар завқлидир келса Янги йил,
Ташрифин онида ёғди оппоқ қор.
Илҳом шукуҳидан ҳаприқади дил,
Қиш фасли бўлса-да, кўнгилда баҳор.

Сиз – сўз санъатининг фидойилари,
Соф калом ва тилак дилнинг нақшидир.
Одамлар интилар доим Сиз сари,
Даврангиз кенгайса, шунча яхшидир.

Бу зукко ОЙНИСО, қизлар сарвари,
Бирингиз элимга машҳур БАҲОРсиз.
Шеърият биз учун кўнгил гавҳари,
Ижод-ла машғулсиз, тунлар бедорсиз.

Бу бизнинг ХОЛИДА – энг фидойи дил,
Ҳамиша қўлида қалам, дафтари.
Рўшнолик келтирсин унга Янги йил,
Унгадир бир қучоқ кўнгил гуллари.

Даврага киради шодлик ва сурур,
БАҲРИНИСО келса Деҳқонободдан.
Бу энг ёш СИТОРА, кўнглида гурур,
АБДУЛЛА ОРИФни билади ёддан.

Токи бор дунёда бу гўзал ҳаёт,
Инсонлар ардоқлар нурни, зиёни.
Табриклай бу дамда бахтиёр ва шод,
ДИЛОРОМ ва завқли НОРИНИСОНИ.

Гарчи Сиз машҳурсиз юртда, эл аро,
Ижод гулшанининг маликасисиз.
Бир этак фарзандлар кўзга тўтиё,
Мўъжаз гўшангизда уй бекасисиз.

Майли, ўтаверсин шитоб-ла йиллар,
Ахтараверинг Сиз чаманлардан ранг.
Мухлислар тутсинлар сиз учун гуллар,
Ҳамиша янгрисин бу соз, бу жаранг.

Фараҳли онларда кўнгил айтар роз,
Шоирлар номидан мен битдим Қорхат.
Ижодкор сингиллар, Сиздан илтимос,
Кўлингиздан қалам тушмасин фақат.

2002 йил, декабрь

ТАШРИФИНГ МУБОРАК

Ўриклар гуллади, уйғонди боғлар,
Қушлар сайрашида минг хил нағма, соз.
Дилим ҳам шодликка тўлди бу чоғлар,
Қаршимда жилмаяр баҳор-сарвиноз.

Қалдирғоч, мен сени кутгандим интиқ,
Зиёрат муборак, эй, эрка қушим.
Севинган шу кўнглинг бўлмасин синиқ.
Оҳ, бу не мўъжиза, ўнгми бу тушим?

Ҳар куртак бир кўшиқ куйлайди бесас,
Борлиқда нафосат, назокат, чирой.
Баҳор ташрифидан яйранг бир нафас,
Самолардан тушиб келди Кўкламой.

Кун ва тун теппа-тенг бўлган лаҳза бу,
Гўё тарозининг икки палласи.
Табиат кўзидан қочади уйқу,
Мангудир ҳаётнинг жўшқин ялласи.

Меҳр, мурувватни дилга қилиб жо,
Бу дилбар фурсатни олқишланг сиз ҳам.
Нурларга чулгансин она – Сирдарё,
Юксак довонларга қўйсин у қадам.

Васлингдан энтикди интизор диллар,
Кўнгиллар яйрайди, қувонади кўз.
Булбуллар сайрасин, очилсин гуллар,
Ўлкамга хуш келдинг, дилрабо НАВРЎЗ !

ШИФОКОРЛАР

Дўстим Ўктам Раҳмонбердиевга

Одамлар дардини эслатар биров,
Кузда дарахтлардан тўкилган япроқ.
Сарғайган япроқлар қайта айтмас роз,
Дардлардан биз халос бўламиз бироқ.

Меҳрибон, ширинсўз ҳар шифокорнинг
Иссиқ пешонага текканда кафти,
Ишончи ортгайдир ҳар бир беморнинг,
Сезилар шифокор меҳрининг тафти.

Туну кун бетиним урасиз жавлон
Журъат ва жасорат майдонларида.
Дарддан халос бўлган ҳар битта инсон
Учгайдир гўё бахт осмонларида.

Сиз йўл тополгайсиз ҳар бир юракка,
Машаққат йўлида асло толмассиз.
Ҳатто ўлим билан олишиб якка,
Имкон ахтарасиз, шошиб қолмассиз.

Сиз борсиз, сўлмагай инсон орзуси,
Шарафли шу касбдан топингиз шонлар.
Йўлингиз ёритсин меҳрим ёғдуси,
Оппоқ либос кийган азиз инсонлар!

2007 йил

СИРЕНЬ ГУЛЛАРИ

Кўнгил малҳамидир зебо атиргул,
Ҳовлимга зийнатдир шул садарайҳон.
Юрак хушламаса, истамаса дил,
Бир гулча завқ бермас юлдузли осмон.
Баҳор ташрифидан қалбда эҳтирос,
Тагин гулзорларни кезар болари.
Чор атроф турфа хил гул бўлса ҳам, рост,
Менга ёқар фақат сирень гуллари.

Ёшликнинг шўх, асов тўлқини тинди,
Қолди турфа юмуш — дунё ишлари.
Қайларда сиз макон топдингиз энди,
Бетизгин хаёллар — орзу қушлари?
Ўтди қанча тонглар, ўтди қанча шом,
Ортига қайтмагай ёшлик йиллари.
Толиққан руҳимга беролсин ором
Пушти—ю нафармон сирень гуллари.

Қуёш ҳам тепамда айланар гир-гир,
Шукрона айтаман сулув фаслга.
Кўнгил чигиллари ёзилди бир-бир,
Соғинган дил энди тўйсин васлга.
Кел, ёрим, тушунгил, умр бир нафас,
Бир кучоқ гул билан борай сен сари.
Шул нафис гулларга бор менда ҳавас,
Умид гуллари дир — сирень гуллари.

1999 йил

ҲАМШИРА ҚИЗГА

Насибга

Биз кутган байрам келди, диллар тўла завқ ва шаън,
Бу оламнинг чиройи созлади дилда торни.
Мудраб ётган далалар бу кун бир гўзал гулшан,
Бир нафис туйғу билан олқишладим баҳорни.

Иссиқ жон бу, баъзида инсон ҳолдан толади,
Ўзи билмай тушади сокин беморхонага.
Бемор кўнглига дард ҳам ҳар хил гулу салади,
Шу пайтда у муҳтождир сендайин парвонага.

Бугун юртим қизлари яйраб юрган ушбу дам,
Майлига ором олгин, жон синглим, сен ҳам
бугун.

Хаста дард-ла олишса, кўзларингда кўрдим нам,
Мунис боқишларинг ҳам даводир дардманд учун.

Бу кун байраминг билан табрик этаман дилдан,
Дуркун қизлар сафида сен ҳам борсан, жон
сингил.

Меҳрибон шифокорсан, фахр этгайман сен билан,
Сендай сингиллар бордир, ўксимас мажруҳ кўнгил.
Биз кутган байрам келди, диллар тўла завқ ва
шаън...

1980 йил, 8 март

ТЕМИР ТУЛПОР ТАШРИФИ

**Жиззах вилояти Жиззах темир йўли станциясига
электр қуввати билан поезднинг илк бор келишида
ўтказилган анжуманда ўқилган шеър**

Эй, менинг яшил юртим, юрдинг қўлимдан тутиб,
Бетакрор кенгликларга келди тагин тантана.
Йўқ-йўқ, озмас, қарийб орадан юз йил ўтиб,
«Оташ арава» деган қайтадан келди яна.

Уни юргизай, дея кўп дарахт кўрган завол,
Ҳақиқатга гувоҳдир кексаларнинг барчаси,
Орзуимиз қатида сен бор эдинг, Истиқлол,
Юртимизга кўрк эди тоғларимнинг арчаси.

Пишқириб келган эди Путилов паровози,
«Туркистон-Сибирь» йўлин ёзганди Фафур Фулом.
Бугун ўз поездимиз, юртни тутар овози,
Уни бошқарган мардга айтиб турибмиз салом.

Нурли бўлди манзилим, яқин бўлди йироғим,
Электр қувватидан поездим чақин энди.
Тошкент – Жиззах ораси ўйнайди арғумоғим,
Фарсаҳ-фарсаҳ масофа кўнгилдай яқин энди.

Нурли манзиллар сари тиним билмай учавер,
Сени нурли бағрида эркаласин диёрим.
Салобат, шиддат билан кенгликларни қучавер,
Ўз халқингни елкангда кўтар, темир тулпорим.

1994 йил

СОҒИНЧ

Қалбга ҳоким ажиб туйғу, армон, эҳтирос,
Гўё чексиз юксакликда қилурман парвоз.
Олислардан берақолгин сен менга овоз,
Она-қишлоқ, қайтгим келди қучоқларингга.

Олов эдим, шамол эдим, шўх, ўйинқароқ,
Қайси бир дам болалиқдан соз ва тотлироқ.
Тақдир мени олиб кетди сендан кўп йироқ,
Она-қишлоқ, қайтгим келди қучоқларингга.

Майса каби ўсдик бизлар — дуркун бир авлод,
Сўнг улғайиб кўпкарида сураб бўлдим от.
Ҳатто пайдо бўлди менда мурғак бир ижод,
Она-қишлоқ, қайтгим келди қучоқларингга.

Ёнгинангда оқар эди вазмин Сирдарё,
Боқар эдим унга тун—кун шод ва маҳлиё.
Улар бари бу кун менга туш эрур гўё,
Она-қишлоқ, қайтгим келди қучоқларингга.

Байрамларда отам бизга чертарди дутор,
Беғубор дил сел бўларди, ёзарди хумор.
Ҳар чоқ менинг йўлларимга онам интизор,
Она-қишлоқ, қайтгим келди қучоқларингга.

Далаларинг узра тонглар елади насим,
Чиройингга мен боқурман чиқмай нафасим.
Лекин қанча тикилмайин сўнмас ҳавасим.
Она-қишлоқ, қайтгим келди қучоқларингга.

«Қизларсупа» оқшомлари берарди сурур,
Ўша пайт ҳам ҳамроҳ эди журъат ва ғурур.
Лекин сенсан мени танҳо чорлагувчи нур,
Она-қишлоқ, қайтгим келди қучоқларингга.

ЭҲТИРОМ

Ўзбекистон халқ шоири Тўра Сулаймонга

Ўзбегим тиллашди бу кун жумлаи жаҳон билан,
Бошим кўқларга етди бу ажиб даврон билан.

Бир нурли манзил сари йўл олди она-халқим,
Мен ҳам кетиб борурман шу улуғ қарвон билан.

Буюк келажак борки, орзулар дилда бисёр,
Ки, манзилга етурмиз мард, оқил сарбон билан.

Бепоён даштларингга ўтдилар боқиб ҳайрон,
Не-не улуғ боболар ўкинчу армон билан.

Сарҳадсиз кенгликларда сарбаланд Сирдарёсан,
Нечук фахр этмайин бу боғу бўстон билан.

Яхши кунда сиз учун бир ашъор битиб келдим,
Кирдим ёруғ даврага тоза, пок иймон билан.

Бу дийдор байрамидир, эҳтиромим Сизгадир,
Қутлайин устозни мен ҳам шараф, ҳам шон билан.

Анжуман минбарида гурур билан айтгайман:
– Ўзбегим фахр этгайдир Тўра Сулаймон билан!

Гулистон, 2003 йил

ҚУДУҚ ЁНИДА БИР ҚИЗ....

Қишлоқ йўли, чангли йўл,
Пода ташлар ҳорғин из.
Пақирига сув олар
Қудуқ ёнида бир қиз...

Шўх эдим, олов эдим,
Гарчи қайта ёнмасман.
Қадрдон далаларим,
Сизникиман, тонмасман.

Умидларим чўзиб бўй,
Орзум, шаҳдим бор эди.
Қудуқ ёнида турган
Қизга аҳдим бор эди.

Ухлар эди журъатим,
Айтмаганман бирор сўз.
Энди мени умрбод
Таъқиб қилар қоракўз.

Мана, ўтди неча йил,
Не ўт, олов кечмадим.
Қудуқ, муздай, топ-тоза,
Мен сувингдан ичмадим.

Туйсам-да у дамларнинг
Ортга қайтмас шавқини,
Топарманми қайтадан
Дийдор онин завқини?

Йўлим тушса қишлоққа,
Юрагимни ўртар ҳис.
Худди мени кутгандай
Қудуқ ёнида бир қиз.

ГУЛИСТОН БАҲОРИ

Югурик вақт ўтиб боргани сайин,
Ёдимга тушади ўтган у йиллар...
Ҳар галгидай сабо эсади майин,
Чаманда порлайди турфа ранг гуллар.

Мен ўзга маконни этиб ихтиёр,
Сизнинг қошингиздан олисда юрдим.
Узоқ-узоқларда Сизга бўлиб зор,
Қанча тўзонлар-у бўҳронлар кўрдим.

Ўтган у дамларга чекмасман афсус,
Сиз томон бошлади умр йўллари.
Эрта кун келса-да тагин ҳазин куз,
Бугун чапак чалар ўрик гуллари.

Олисда кўринса оқ кийган санам,
Ногоҳ энтикаман, наҳот, у ўша...
Мен учун дунёда йўқ экан, билсам,
Сирнинг соҳилидан азизроқ гўша.

Яна баҳор келди, тагин дилда шаън,
Тоғлар этагида яйрар охулар.
Бамисли жаннатдир бу гўзал гулшан,
Дилда бўй чўзади янги орзулар.

Гулистон баҳори, яйрар танда жон,
Қайтадан ёшарди бу азиз ўлкам.
Қирларда бўтакўз отади хандон,
Бизни соғинтириб келдингми, кўклам?

Салом, юртдошларим, дўстларим, салом,
Биламан, кутгайсиз нону туз билан.
Тайёрман Сиз билан кўтармоққа жом,
Бир умр қолайин, майли, Сиз билан.

Бир лаҳза юрт кездим хаёл отида,
Мен учун қанчалик азиз бу дийдор.
Хушрўй қалдирғочлар ўз қанотида.
Эзгулик келтирсин Сизга ҳар баҳор.

2003 йил, 3 март

* * *

Сукунат қўйнида мусаффо бир тун,
Гулларнинг рақсида мавжланар сабо.
Бетакрор чиройга бўлганча мафтун,
Яна қошгинамга келдинг, дилрабо.

Оташ нигоҳларда кўзларим сарсон,
Айт-чи, дийдорингга қачон тўйибман?
Боқ, жоним, бу кеча осмон чароғон,
Сен-чун юлдузларни ёқиб қўйибман.

СОЯБОН ҲАҚИДА ҚИССА

(Ҳазил тариқасида)

Қуёш турарди кулиб,
Мусаффо эди осмон.
Сайрга чиқмоқ бўлиб
Тайёрландим шул замон.

Атрофимда бир фасл
Мен каби яйрар эди.
Қайдадир бийрон, асл
Бир қушча сайрар эди.

Дилда на бир зарра ғам
Ва на бордир ҳаяжон.
Мана, йўлга тушдим ҳам,
Уйда қолган соябон.

Офтоб ҳам кулиб турар
Табиатнинг кўйига.
Дилимда шўх орзулар,
Бордим қирғоқ бўйига.

Қайдандир бирдан аммо
Қуёш беркитди жамол.
Бу қандайин муаммо?
Кимга ёқар бундай ҳол?

Жаҳл-ла шамол бобо
Келди отин қамчилаб.
Мени қилиб шалаббо,
Ёмғир ёғди томчилаб.

Ёмғирларнинг рақсини
Томоша қилди осмон.
Ишнинг қаранг аксини,
Уйда қолган соябон.

Қайдан келди қалдироқ?
Томоша сенга, мана.
Кетай десам – уй узоқ,
Йўлда йўқдир бошпана.

Усти-бошим шундай хўл,
Танҳо қирғоқда қолдим.
Ёмғир эди ўнгу сўл,
Бироз ўйга ҳам толдим.

Шундан сўнг ўз-ўзимга,
Қабул қилдим қоида.
Ишонинглар сўзимга,
Энди ишлар жойида:

Сайрга чиқар бўлсам,
Гарчи осмон чароғон.
Мен юргайман хотиржам,
Ёнимдадир соябон.

* * *

Ёшлигим ўтиб кетди,
Сендан бир қўшиқ қолди
Ва ҳажрингда ёнгувчи
Мендай бир ошиқ қолди.

Мен тутгандим сенга гул,
Қирда қолди изларинг.
Мен сени излаб келсам,
Пешвоз чиқди қизларинг.

* * *

Сочларингга солмасман нигоҳ,
Қўрқма, сенга етмас нигоҳим.
Ташвишларим бошқадир бироқ,
Хазонларга тўлиқ бу боғим.

Сочларингга қилсам-да ҳавас,
Қўлгинангга тушмас юрагим.
Мен сенингсиз оларман нафас,
Сенсиз мағрур менинг кўкрагим.

Чангалингдан қўрқмасман асло,
Юрагимни қилолмассан хун.
Сочларингга бериб сен оро,
Гулбоғимга келарсан бир кун.
Сочларингга солмасман нигоҳ ...

МАКТУБ

Ўша кун, албатта, ёдингиздадир.
Сергей Есенин

Ўша кун, албатта, ёдингиздадир,
Гарчи ундай кунлар ёддан чиқмас ҳеч.
Сизнинг қаршингизда йўқотдим қадр,
Мендан узоқ бўлди ўша кун севинч.
Ўтирсак-да шундай яқин, ёнма-ён.
Йўл бердик, узилди дил ришталари.
Бўлмағур баҳсларга беролдик имкон,
Бошимга киргандай бўлди болари.
Дедингиз: — сиз каби севгувчилар кўп,
Сиз эса бирисиз, ўзимда майлим.
Майлига, ўзгага бўлингиз маҳбуб,
Сизни севар эдим, ахир, мен, Лайлим.
Фақат сиз айтинг-чи, нечун кўп йиллар
Қайноқ орзуларга беролдик қанот?
Сизга тутганимда анвойи гуллар,
Олиб кўксингизга босардингиз шод.
Мен-ку номингизга шеър битиб оқшом,
Шодмон бўлар эдим ўзим ўзимдан.
Рости, ўртанаман ҳозир, дилором,
Сизга айтган битта янглиш сўзимдан.
Мана, айрилиқнинг аччиқ алами,
Юракни тубгача ўртаган дамда,
Хазон бўлаяпти шоир кўклами,
Ўзим ўтирибман ўйчан ва ғамда.
Билмасман, қай томон бошлагай тақдир,
Кимга ҳам керак бу ғамгин куйларим.
Аммо назмингизга бўлганман асир,
Олис бир диёрда кезар ўйларим.

Хайр, кабутарим, қилингиз парвоз,
Ўқ емай чарх уринг чексиз ҳавода.
Мен ҳам ўтиргайман шеър битмоқчун соз,
Овоза бўлсин деб бутун дунёда.
Фақат ёдингизда тутинг, шоирам,
Ардоқлаб юргайман сизни куйчим деб.
Вақт келар, кўкарар қалбимда кўклам,
Сизга таъзим билан:

Анвар Тоғаев.

1976 йил

Ф И Д О Й И Л И К

Сезмаймиз қандайин ўтганин умр,
Билмаймиз паймона тўлар қайси кун.
Дўст билан ҳаётим бекам кўринур,
Фидоман ҳар қайда мен ҳам дўст учун.

Покиза туйғулар қўлимдан тутиб,
Тағин етаклабди, дўстим, қошинга.
Майли, шу гул умрим кетса ҳам ўтиб,
Фақат ғам тушмасин сенинг бошинга

* * *

Қиз эдингиз оилада ягона,
Бундай қизни атайдилар дурдона.

Асрадилар, ўстирдилар гул каби,
Лекин ишни пиширдилар пинҳона.

Қора сочлар тун зулматин сўкдилар,
Қарғиш, лаънат ўқидилар тўлғона.

Олис бўлди онаизор дийдори,
Ёқмас дилга нурли, янги кошона.

Хаёл каби ўтиб кетди йиллар ҳам,
Лекин бахтдан ҳеч бўлмади нишона.

Овундингиз минг китобга эгилиб,
Қиз мажлиси сизга бўлди баҳона.

Оллоҳ ёди, ҳаж сафари дилдадир,
Машғалингиз Қуръон бўлди ягона.

Ҳаётингиз ибрат эрур ҳар қизга,
Сўйлайверсам, эрур гўё афсона.

Қалбим тафтин бахш этайин сиз учун,
Мен умрбод Сизга бўлай парвона.

Қиз эдингиз оилада ягона...

* * *

Субҳидам уйғонар сайроқи қушлар,
Дилга хуш ёқади боғлар нафаси.
Балки кўрмоқдасиз сиз ширин тушлар,
Элас эшитилар қўшиқлар саси.

Шарқирар тинмайин ўйноқи сой ҳам,
У ҳам олисларга чопади сарсон.
Билиниб-билинмай келар субҳидам,
Бир нафас диллардан қувилар армон.

Майлига, тонг пайти олсангиз ором,
Бошдан ўтказдингиз қанча савдолар.
Бу дунё ташвиши бўлмагай тамом,
Ечимин кутмоқда не бир гавғолар.

Шу боғлар, шу макон бизга ошиён,
Шу ерда орзулар ёзади қанот.
Бахт излар ҳамиша ҳаётда инсон,
Бахтимиз қасрига элтгайдир ҳаёт

* * *

Қайдасиз энди сиз, моҳим, малагим,
Қошимдан кетдингиз қуш каби учиб.
Ўтли нигоҳимни эслагайсиз жим,
 Ёлғиз қизингизни тунлари қучиб.

Тунсиз сиз-чун ёлғизлик – унсиз бир фарёд,
Уйқу йўқ «тиқ» этган товушдан чўчиб.
Солгингиз келади шу оламга дод,
 Ёлғиз қизингизни тунлари қучиб.

Покиза туйғуга бўлай деб ҳамроҳ,
Ҳисларим сиз томон кетдилар учиб,
Сиз эса ҳамиша тонггача уйғоқ,
 Ёлғиз қизингизни тунлари қучиб.

Ойдек оқ рўмолга тонгда қўнар нур,
Сизнинг ёдингиздан кетмасман ўчиб
Ва сизга шу ҳаёт дилбар қўринур,
 Ёлғиз қизингизни тунлари қучиб.

Сиздан кўп олисада эзилди дилим,
Юрибман шифобахш сувлардан ичиб.
Сиз мени орзиқиб қутасиз гулим,
 Ёлғиз қизингизни тунлари қучиб.

1993 йил

* * *

Дилбарим, йўлингда мендек
ҳеч киши пайдо эмас,
Дунёда ҳеч ким сенга
менчалик шайдо эмас.
Кездим қанча чаманни,
кўрдим турфа гулларни.
Ҳеч бир гул нафисликда
сенчалик раъно эмас.
Булбулдек оҳ чекурман,
дилда нолаю афғон,
Бу маконда ҳеч кимса
мендаин танҳо эмас.
Шунчалик машаққатли
бўлурми ишқ савдоси,
Ишқ савдоси қошида
ўзгаси савдо эмас.

* * *

Ойдин кеча. Сокин гўзал тун,
Менга маҳзун боқиб турар ой.
Узоқларда бир гўзал бугун
Шу ой каби очади чирой.

Унга ёрдир шодлик ва кулгу,
Атрофида шодмон дўсту ёр.
Ўзгаларни ўйламаса у,
Ул дилдорни ўйловчилар бор.

* * *

Ҳидоят йўлини ёритган қамар,
Сиз кўриб турибсиз, бу не маломат.
Керагидан ортиқ топдим сийму зар,
Аммо ишқ бобида келмади омад.

Билмасман не эрур менинг гуноҳим,
Тонмасман, баъзида қўлга олдим май.
Фалакни қорага бўяди оҳим,
Сизнинг ёнингизда мен ҳам сиғинай.

Покиза дил борки, яшагай орзу,
Умра сафарига аста чоғланар.
Уммонлар ортида ушалгайдир у,
Икки дил гул каби маҳкам боғланар.

* * *

Дераза ёнида бир туп қарағай,
Сокин тун бағрида айтар ашула.
Қоп-қора сочларни хаёл тарагай,
Ойнинг бир парчаси сочади шуъла.

Бунда фаришталар олади ором,
Олисга беркинган қуёш нурлари.
Сукунат қўйнида сокин бир айём,
Ҳатто уйкудадир жаннат хурлари.

Гулгун чеҳрангизга боқмоқлик бахтдир,
Бу оқшом қарағай сиз учун соқчи.
Қарағай кўнгилга таскин дарахтдир,
Бегона кўзлардан сизни тўсмоқчи.

СЕН КЕЛДИНГ

Сен келдинг, эгнингда тиллоранг атлас,
Ақиқ лабларингда пинҳон табассум.
Келдинг сен тонг пайти, оҳиста, бесас,
Ўзимни бахтиёр сезолдим бир зум.

Оҳ, қандай сурурбахш мовий субҳидам,
Васлингдан қувонди бу шайдо кўнгил.
Магар юз баҳорни кўрган бўлсам ҳам,
Кўрмаган бўлардим сендай нозик гул.

Хуш келдинг, боқарман сенга термулиб
Ва кўксим тоғида унди лолалар.
Менинг ҳолатимга турсанг-да кулиб,
Севинчдан кўзимда қалқди жолалар.

Бир умр орзиқиб кутгандим сени,
Насимдай покиза хаёлим билан.
Дўстлар, ўз ҳолимга қўйинглар мени,
Бу кунни ўтказай аёлим билан.

* * *

Сиз борлиқ оламнинг сулув гултожи,
Қулоқ осурмисиз ошиқ оҳига?
Сизга боқмасликнинг йўқдир иложи,
Етаклаб борурсиз жаннат боғига.

Эрурсиз нафосат элин сарвари,
Бунчалик мукаррам аёл қайда бор?
Қалбим уммонининг сиз бир гавҳари,
Бизларни қўлласин ул парвардигор.

Мен сизга дил сирин этолдим баён,
Оппоқ рўмолга ҳам теккизмадим қўл.
Фақат умид дилни қилгай чароғон,
Фақат тушларимда сизга тутдим гул.

* * *

Маъюс шул нигоҳда жўшади орзу,
Кўрдим кўзингизда майин табассум.
Ойдаи юзларингиз сочарди ёғду,
Бу ғариб кулбамда меҳмонсиз бир зум.

Иффат гулбоғида сиз ёлғиз гунча,
Шакар бу лабингиз ёқутми ё лаъл?
Истагим яшангиз жаҳон тургунча,
Инжа муҳаббат ҳам умрга сайқал.

Эрта кун бизларни айри йўл кутар,
Бизлар-чун қолади хотира фақат.
Сиз менинг дилимга қўнган кабутар,
Оташ юрагимда ёнган муҳаббат.

ДИЙДОРИНГГА ЕТИБ КЕЛУРМАН

Орта қолур минг фарсаҳ йўллар,
Тоғу тошлар, саҳролар, қўллар.
Териб сен-чун мен алвон гуллар,
Дийдорингга етиб келурман.

Қуёш сочар қайноқ ёғдулар,
Йўлларимга чиқар оҳулар.
Етаклайди ширин орзулар,
Дийдорингга етиб келурман.

Қир адиру далалар бўйлаб,
Мен бораман қўшиқлар куйлаб
Ва севгимни қуёшга сўйлаб,
Дийдорингга етиб келурман.

Мен биламан, кўришамиз юз,
Керак бўлмас бизга бирор сўз.
Сўзлашади фақат икки кўз,
Дийдорингга етиб келурман.

ГУЛИМ

Нечун хаёлимни сен каманд этдинг?
Мени хаёлларга занжирбанд этдинг.
Ширин сўзларимни сўз-ла панд этдинг,
Бир қайрилиб боқсанг бўлмасми, гулим?

Юлдузлар нурларин сочади тўкин,
Кексалик юртига борамиз секин.
Сокин қалбимизда бир ҳис бор лекин,
Сен келсанг бағрим ҳам тўлмасми, гулим?

Ҳислар тўфонида бир хасдек оқдим,
Ойдаи юзларингга мен ёниб боқдим.
Безовта қалбингга бир шуъла ёқдим,
Сен борсан, бахт менга кулмасми, гулим?

Деразанг ёнидан ўтаман ҳайрон,
Нигоҳинг эсладим ҳар жойда, ҳар он.
Сенга ҳисларимни очолдим жайрон,
Сен гулсан, гуллар ҳеч сўлмасми гулим?

Ўчмасин ҳар тунда сен ёққан чироқ,
Мен ўзга масканга қўнганман бироқ.
Истагим ҳаётга боқолгин қувноқ,
Садоқат дегани шулмасми, гулим?

КЕЛДИНГ, МАЛАК, ҲУЗУРИМГА...

Келдинг, малак, ҳузуримга, тушдинг гўё самолардан,
Сафо олмиш дил ҳузурбахш эсган майин
саболардан.

Гулим, сенинг дийдорингга интилганман ишон
ҳар дам,
Тоҳирдирман, айрилмасман сенинг каби
Зуҳролардан.

Йўлим ёруғ, қамар бўлиб тонг пайтида кириб
келдинг,
Йўлим бирлан дилим равшан сен таратган
зиёлардан.

Хуш келибсан ҳузуримга, созим ила кутгум сени,
Мажнун эдим дийдорингга, келдим мен ҳам
саҳролардан.

Эй малагим, олисларда орзу каби урдинг жавлон,
Ором олгин сен ҳам энди мен кўйлаган наволардан.

Келдинг, малак, ҳузуримга, тушдинг гўё самолардан,
Сафо олмиш дил ҳузурбахш эсган атру саболардан.

ЎЗБЕКИСТОН ҚАҲРАМОНЛАРИ

Абдулла Ориповга

Халқим тарихида буюк бир сана —
Озод осмонимда порлади қуёш
Юртим улуғлари келмоқда, яна,
Мен улар қошида эгадирман бош.
Булоқдай покиза, пок иймонлари,
Озод Ўзбекистон қаҳрамонлари.

Буюк халқ нигоҳи эрур зўр қудрат,
Ҳақиқат истаган халққа таянгай —
Сизга қўлдош бўлди шижоат, шавкат,
Энди эрк машғали абадий ёнгай.
Ватан яшнасин деб фидо жонлари,
Озод Ўзбекистон қаҳрамонлари.

Биз Ватан бағрида бир тану бир жон —
Ватанда яшаймиз эркин ва озод.
Ҳар қадам чаманзор, ҳар қадам бўстон,
Эрк ила фахр этар шуқуҳли авлод.
Оламга таралгай шараф-шонлари,
Озод Ўзбекистон қаҳрамонлари.

Шукур, орда қолди озорнинг бари,
Баъзан дилингизни эзди ҳасратлар.
Сиз метин сафларнинг тоза гавҳари,
Ҳақсизликка қарши ўсган журъатлар.
Музаффар элимнинг мард ўғлонлари —
Озод Ўзбекистон қаҳрамонлари.

Айтинг, сизга бу кун ким этмас ҳавас,
Адолат кўзи-ла ташласак назар:
Овозингиз фақат кўш дарёданмас,
Ошди уммонларнинг сарҳади қадар.
Сиз юртим зийнати, гул, райҳонлари,
Озод Ўзбекистон қаҳрамонлари.

1998 йил.

* * *

Ул ошиқ Мажнуннинг билгани-билган,
Лайлисин топган чоқ ҳатто танимас.
Сизнинг юзларингиз сутга чайилган,
Париваш чеҳрангиз мени қилди маст.

Оппоқ рўмолингиз сизга ярашар,
Ҳар субҳи содиқда ўқийсиз намоз.
Юлдуз кўзларингиз таратади нур,
Сиз айтган тиловат дилимга ҳамроз.

Лекин не бўлса ҳам, Қайс Лайлиники
Билмасман, йўлимда саҳроми, чаман?
Журъатли нигоҳим дил майлиники,
Гар чорлар бўлсангиз, ёнингиздаман.

* * *

Сенсан юрагимнинг тоза гавҳари,
Дилда кўнгил гули ёзади япроқ.
Ҳисларим сен томон учар сарсари,
Кўшиқлар битаман жарангдор, янгроқ.

Сен мен-чун дунёда танҳосан, гўзал,
Ёритай дилингни кўз нурим билан.
Сен учун ҳамиша битгайман газал
Ва безай умрингни ўз умрим билан.

Агар йироқлардан келсам сўроқлаб,
Ҳассос шоирингни сўраб келгин сен.
Бошинга сен зардан дурралар боғлаб,
Оппоқ рўмолингни ўраб келгин сен.

* * *

Мана, келди айрилмоқ они,
Лекин сизга айтмасман видо.
Биз кўрмасмиз асло худони,
Лекин бизни кўради худо.

Ҳароратли, армонли умрим
Васлингизга талпиниб ўтар.
То сўнгунча кўзимдан нурим,
Сиз томондан хушхабар кутар.

Само узра янграр бир садо,
Ёритади қалбимни ёғду.
Сиз томондан эсса гар сабо,
Севгимизни ёдга солар у.

Хайр, энди, кўзлари наргис,
Сўнгги бора боқиб қолурман.
Ҳар лаҳзада, ҳар он ва шаксиз,
Гул чеҳрангиз ёдга олурман.

* * *

Сўзлашади икки дил бесўз,
Танда сезиб ёқимли титроқ.
Иккисида ярим юмуқ кўз,
Шивирлашар бир-бирига: — Оҳ!
Фурсат ўтар, сезишмас улар,
Не вақтгача тинмайди шивир.
Ҳоким бунда фақат туйғулар,
Икки дилга маълумдир бу сир.

* * *

Сен боғимга келдинг бир оқшом,
Мен шеър битдим сенга деб атай.
Сени эслаб оларман ором,
Танҳо сени мен куйлаб ўтай.

Сен боғимга келдинг бир оқшом,
Мен юзинга боқолдим пинҳон.
Сен бўл менга танҳо дилором,
Боқишларинг бунча беомон.

Сен боғимга келдинг бир оқшом,
Меҳмон бўлдинг уйимга бир кун.

Бахтинг учун кўтаргайман жом,
Табассум қил юзлари гулгун.

Сен боғимга келдинг бир оқшом,
Кўзларимга шунда кирди нур.
Десанг шеърлар бўлмасин тамом,
Сен боғимда қолгин бир умр.

Сен боғимга келдинг бир оқшом.

МИТТИ ҚУШИМ

Митти қушим, мунисгинам, учинг келар самоларда,
Лекин қанотларинг нимжон, бир дард кетмас,
кўнгил синиқ.

Сезсанг ҳамки ўзни гўё юксак арши аълоларда,
Ва лек дилда армон яшар нари кетмас ҳеч хўрсиниқ.
Қанотингни ёзмоқ бўлиб тор қафасда потирлайсан,
Пайти келди, халос бўлгил ул дардлардан,
қайгулардан.

Якка-ёлғиз қолганингда сен неларни хотирлайсан,
Ҳақинг бордир, севин сен ҳам куёш тугтан
ёғдулардан.

Сен ҳур каби бокирасен, сув сўрасам булоғим бўл,
Шул хокисор ҳолинг кўриб учди ҳушим, учди
ҳушим.

Ёнгинангда учай десам самоларда чароғим бўл,
Машаққатдир ҳаёт йўли, митти қушим, митти қушим.

1998 йил, июль.

* * *

... га

Дейдилар: сув ичар кўнгил кўнгилдан,
Нимадир излайсан гар топмасанг ҳам.
Агар гўзалликни истасанг дилдан,
Топилгай шу ҳаёт йўлингда ҳамдам.

Гўзаллик нимадир, ажиб бир савол,
Гўзаллик таратар осмондаги ой.
Мен бир гўзалликни қилардим хаёл,
Гўзаллик таратар, айтинг, қайси жой?

Гулистон, Гулистон, сен ажиб маъво,
Учқур поездларга қиламан ҳавас.
Бир лаҳза дилимда майин бир наво,
Гўзаллик қошида турдим бир нафас.

Бир нафас дилимга кирди ёлқин, нур,
Ҳаётга бир лаҳза боқдим ризода.
Кўркам бир аёлсиз, Сизга ташаккур,
Сиз гўё фаришта, Сиз Шаҳризода.

Ҳуснга зийнатдир юзингизда ҳол,
Мен илҳом олурман кўзларингиздан.
Сизнинг қошингиздан кетмоғим маҳол,
Гул сочиб юргайман изларингиздан.

САФАРБАРЛИК

Эй муқаддас она-юрт, яна бағринга шошдим,
Яна чорлар пахтазор, келди сахий, олтин куз.
Тўлқини қирғоқлардан тошган Сирдайин тошдим,
Кўрдим гўзал бағрингда қанча фусун ва нуфуз.
Гулистон тумани бу, боғларига зўр ҳавас.
Абдулла Қаҳҳор кезган далаларга бордим мен.
Иш бошида азамат ўғлонлар бор бу нафас,
Заршуносга шеър айтиб, унга кўнгил ёрдим мен.
«Боёвут», «Уч қаҳрамон» қаҳрамонлар маскани,
Музаффар, Лолахонлар шижоати ибратдир.
Тонгдан бизни чорласа кенг пахтазор чамани,
Ҳар ҳашарчи меҳнати юрт меҳрига зийнатдир.
Сўнг аста Сайхунобод тарафга ўтдим яёв,
Далада кўшиқ янграр, ширин, тотли куйдир бу.
Азамат лочинларнинг кўзида чақнир олов,
Катта карвон йўлдадир, элга келган тўйдир бу.
Сирдарёмсан, ҳамиша суюқдир менга бу ном,
Пахтакорлар сафида бирга тотдим нону туз.
Қалам тутган шоирнинг дилига солар илҳом
Назира опамизнинг кўксида ёнган юлдуз.
«Оқ олтин» далалари ўзбекнинг бағридай кенг,
Пахтазор гўё денгиз, кўринмас унда соҳил.
Дорилфунун ёшларин ғайратин келиб кўринг,
Юксак хирмонни кўриб, севинчдан яйрайди дил.
Сардоба туманига ўтдим мен меҳрим жўшиб,
Гумбаз узра юлдузлар ёниб турарди ял-ял.

Далаларга самодан ойнинг шуъласи тушиб,
Лўппи-лўппи пахтадан ҳар чаноқ топмиш сайқал.
Кўрганимни бирма-бир битиб бордим қоғозга,
Боёвут даласида кўп ўйлар суриб турдим.
Мирзаободни кезиб, сўнгра ўтдим Ховосга,
Адоқсиз пахта ортган карвонларни кўп кўрдим.
Эй пахтакор, ғайратинг, шахд-у аҳдинг бор бўлсин,
Ризқимиз, насибамиз шу табиат инъоми.
Озод ва ҳур Ватанда бутун бахтинг бор бўлсин,
Пахта билан шарафга тўлган ўзбекнинг номи.
Ҳар ёнда сафарбарлик, меҳнат палласи бу он,
Бирлашган ўзар дерлар, бизга толе кулгайдир.
Фақат ғалаба ишқи билан яшар Гулистон,
Иншооллоҳ, ғалаба они, албат, келгайдир.

2007 йил

ЎЗБЕК МЕЪМОРЛАРИ

Санъат осмонида сўнмас юлдузлар,
Гўзал обидалар ижодкорлари,
Бу кун сизни излар бу чанқоқ кўзлар,
Қайдасиз ўзбекнинг соз меъморлари?

Қайларга кетдингиз чанг каби тўзиб,
Юртда шоирлардай азиз меъморлар?
Сизни излар бу кун кўкка бўй чўзиб,
Сокин оҳлар чекиб, юксак минорлар.

Одамзод талпинар доим зиёга,
Самарқанд, Бухоро — сизлардан мерос.
Улар—ку машҳурдир бутун дунёга,
Излаб тополмайман мен сизларни, рост.

Талтайган амирлар зулми, макридан
Ўзбек авлодлари қолганида оч,
Ажиб истеъдоднинг оташ сеҳридан
Санъат устунига кийдирдингиз тож.

Разолат қаъридан чиққан ёвузлар
Обрў деб сотмаса номус ва орни,
Санъат осмонида сиздай юлдузлар
Ташлаб кетармиди Калта минорни?

Ким ҳайратда боқмас бундай санъатга,
Нилий гумбазларга ҳавас қилмас ким?
Ҳаётда қолсанг-да не-не ғурбатга,
Ҳамиша юксакка интилди халқим.

Гарчи ҳар бир дилда армонлар яшар,
Армонли дилимда йўқдир гуссалар.
Сайёҳлар ҳайрат-ла бу кун боқишар,
Нақшин деворларга, меъмор-усталар.

Нафосат боғини ўйчан кезаман,
Қалбимни бир нафис ҳис қоплар ҳар гал.
Ўзимни бахтиёр меъмор сезаман,
Шеърим-ла қалбларга беролсам сайқал.

1982 йил

**ДЎРМОН БОҒЛАРИГА
КЕЛГАНДА БАҲОР**

Абдулла Ориповга

Ҳорғин уфқларнинг этаклари ол,
Куёш ҳам юксакда кўринар яққол,
Олида ястанар мўйсафид Чотқол,
Дўрмон боғларига келганда баҳор.

Уйқудан уйғонар ҳар гул, ҳар япроқ,
Гуллар булбулларга очади кучоқ.,
Ҳайрат-ла атрофга ташлай ол нигоҳ,
Дўрмон боғларига келганда баҳор.

Дилга илҳом берар чечак рухсори,
Ёқимли турфа ранг гуллар ифори.
Азиздир бу дамда дўстлар дийдори,
Дўрмон боғларига келганда баҳор.

Қирларда лолалар кулади хандон,
Овлоқда оҳулар уради жавлон.
Айтингиз, қайда бор бундай хуш макон,
Дўрмон боғларига келганда баҳор.

Самода юлдузлар ёнади лов-лов,
Дўстим, қалам сен-чун бўлолсин ялов.
Сен илҳом отига уролгин жилов,
Дўрмон боғларига келганда баҳор.

Ҳаётда аслида мўъжиза надир,
То кета кетгунча қир, дала, адир.
Юртимнинг жаннати, дўстим, сенгадир,
Дўрмон боғларига келганда баҳор.

Олисан келсанг гар соғиниб, ҳориб,
Дийдорлашай десанг кўнглингни ёриб,
Сенга пешвоз чиқгай Абдулла Ориф,
Дўрмон боғларига келганда баҳор.

Бу гўша мен учун азиз, мукаррам,
Қаламдош дўстларим бунда жамулжам.
Улар дийдорига шошаман мен ҳам,
Дўрмон боғларига келганда баҳор.

2003 йил

ДИЛ НАВОСИ

Абдурауф Олимовга

Файзиёб диёрим бор, замин сарафрозим менинг,
Ишқим тушди қўшиққа, шавқли парвозим менинг.

Куйларим шароридан гулзорда булбул сайраб,
Кабутарлар чарх урар, тинглаб овозим менинг.

Хуш навомга жўр бўлгай ҳатто кўкда юлдузлар,
Халқим, саодатингдан сўйлар дил розим менинг.

Боди сабо атридан ифор боғлар муаттар,
Ёлғиз сен йўқ, ёнимда кел, сарвинозим менинг.

Субҳидам гул баргида қатра шабнам мисоли,
Энг нафис гавҳаримдир қўлдаги созим менинг.

Қайда бўлмай ҳамиша сен томон талпинарман,
Чорлар нурли бўстоним — Ғўлакандозим менинг.

ОТА ҚЎРҒОН

Сендан жуда олисларда уриб жавлон,
Йўлимдаги минг бўҳрондан чиқдим омон.
Гарчи гавжум давраларда урдим ҳандон,
Лекин сени унутмоқлик эмас осон,
Қутлуғ макон — ота қўрғон, ота қўрғон.

Ўттиз йиллаб мен чўлларни кезиб келдим,
Чўлларимдан битта лола узиб келдим.
Ўқисалар гавҳар ашъор тизиб келдим.
Қадим чўллар бу кун бўлмиш гўзал бўстон,
Нурли макон — ота қўрғон, ота қўрғон.

Неча йилким сен ҳам менга интизорсан,
Қалдирғочни кутгандайин интиқ, зорсан.
Сирдарёнинг соҳилида шукр, борсан.
Энди сенинг атрофингни босмас хазон,
Сахий мезбон — ота қўрғон, ота қўрғон.

Қизларсупа қирларида сургандим от,
Қушлар — дўстим, шамол эди менга қанот.
Масрур эдим, мутлақ бекам эди ҳаёт.
Қўнғир тупроқ кенг далалар, мовий осмон,
Буғдой хирмон — ота қўрғон, ота қўрғон.

Қудуқларнинг суви тоза, зилол эди,
Ёлғиз сирдош тунда менга ҳилол эди.
Ёзай десам, ёзолмасдим, тил лол эди.
Барчасига гувоҳ эрур эски айвон,
Узун дoston — ота қўрғон, ота қўрғон.

Дил қушлари каби учди-кетди йиллар,
Қариндошлар дийдоридан яйрар диллар.
Ҳовлимизга зийнат бўлсин турфа гуллар.
Кетмон олиб, экай жамбил, экай райҳон,
Эски кетмон – ота қўрғон, ота қўрғон.

Айтганларим дил изҳори, нола эмас,
Кўзимдаги соғинч нури, жола эмас.
Анвар энди бугун содда бола эмас,
Қучоғингга келмоқ менга эди армон,
Яйра, қувон, ота қўрғон, ота қўрғон.

Олисларда ёлғизлик ҳам ўтди жондан,
Айланайин қайноқ сугу тандир нондан.
Ким изласа, мени топсин Гулистондан,
Сенсан менинг гул умримга мангу посбон,
Сен кенг майдон – ота қўрғон, ота қўрғон.

Порлаб турган атиргул ҳам сўлар бир кун,
Минг йил ўтиб, чинорлар ҳам қулар бир кун.
Пайти келиб, паймона ҳам тўлар бир кун,
Аршга агар оппоқ руҳим бўлса равон,
Қолар гирён ота қўрғон, ота қўрғон.

САФАРБАРЛИК

Ёқимли куй таралар, гўё она алласи,
Эшитилар деҳқоннинг хиргойиси, ялласи.
Яна ўлкамга келди пишиқчилик палласи,
Ташрифларинг муборак, хуш бир он сафарбарлик

Дилларга завқ улашган гулга эҳтиром бугун,
Оппоқ далага шошган дилга эҳтиром бугун,
Белга этак боғлаган элга эҳтиром бугун,
«Элга келган тўй» дерлар, обрў, шон сафарбарлик.

Сайхунобод, Сирдарё, Сардоба ёки Ховос,
Тез орада келажак зафар сози жўровоз.
Олтин онлар қуёшли тонгларига айтар роз,
Қорли, қировли кунсиз шўх, шодон сафарбарлик.

Оқ олтин, Мирзаобод, Гулистону Боёвут,
Қайга борманг деҳқоннинг кўзларида чақнар ўт,
Шижоатли эл борки, насибаси эрур бут,
Эр йигитга, мардларга кенг майдон сафарбарлик.

Бир ёруғ манзил сари йўл олди катта карвон,
Шаҳарданми, қишлоқдан ҳамма бир тану бир жон,
Кун сайин юксалмоқда кўк сари улкан хирмон,
Эл юкин кўтармоққа бир имкон сафарбарлик.

Мардлик, азму шижоат деманг йироқдан келгай,
Дилларга ҳам ёғдулар чақин чақмоқдай келгай,
Мангулик нишони ҳам, асли, Широқдан келгай,
Ёза берсанг бўлгай у зўр дoston сафарбарлик.

Пешвоз чиқиб қуёшга, далаларга қуй қадам,
Бугун бободеҳқонга бўлайлик ҳамкор, ҳамдам,
Зафар болидан тотсин шонли Сирдарёмиз ҳам,
Улуғ ишда адолат бош мезон сафарбарлик.

2006 йил, сентябрь

ОМАД ҲАҚИДА

Ҳаёт йўлларида омад кетса бас,
Қўлингдан кетгайдир буткул ихтиёр.
Бешафқат дунёда қилган каби қасд,
Дилиннга бемаҳал етгайдир озор.
Ғам-ғусса қўлингдан тутмасин экан,
Йигитнинг омади кетмасин экан.

Ёқанга ёпишиб турган бўлса ғам,
Ҳеч кимса ҳолиннга боқмас қайрилиб,
Дўстларинг ёнига қўймагин қадам,
Яхши кун келгунча юргин айрилиб.
Кўчангдан айрилиқ ўтмасин экан,
Йигитнинг омади кетмасин экан.

Тарк этгунга қадар муҳтожлик, кулфат,
Қўзиннга тўтиё эрур парча нон.
Излама бекорга яқин бир улфат,
Қолган барча гаплар ўзиннга аён.
Уйингда гариблик кутмасин экан,
Йигитнинг омади кетмасин экан.

Эгилма, бошингни бунча қилма хам,
Қайтадан боқгайдир омад куёши.
Сабр айла, келгайдир ёруғ кунлар ҳам,
Мағрур ва тик бўлса йигитнинг боши.
Дилингни умид тарк этмасин экан,
Йигитнинг омади кетмасин экан.

1997 йил

ТИРИКЧИЛИК

(Ярми ҳазил, ярми чин)

Қуриб кетсин тирикчилик,
Битмади, ҳеч битмади.
Ойга қўл узатгандим,
Етмади, ҳеч етмади.

Гар машина олай десам,
Дўстлар дейди: — қургин уй.
Уйни қандай қурсам экан,
Хаёлимда минг хил ўй.

Ҳар замонда хотин дейди:
— Сиз яшашни билмайсиз,
Бизга керак одамларни
Ҳеч назарга илмайсиз.

Қизимизнинг бўйи етди,
Унга яхши сеп лозим.
Бунга эса озмас, анча
Тажрибаю эп лозим.

Уйда новвос боқай десам,
Икки ўғил ўқишда.
Икковимиз — эру хотин
Бандмиз кечгача ишда.

Раҳбаримга гинам йўқдир,
Вақтида тегар маош.
Энди нима қилмоқ керак,
Ўйлайвериб, қотди бош.

Қуриб кетсин тирикчилик,
Битмади, ҳеч битмади.
Ойга қўл узатгандим,
Етмади, ҳеч етмади...

Ва ниҳоят йўлин топдим,
Энди дилни ёраман.
Эрта туриб бир тадбиркор,
Дўст қошига бораман.

1997 йил

ТЕНГДОШ ШОИРЛАРГА

Усмон Азим ва Азим Суюнга

Эй аҳли шуаро, танти инсонлар,
Беғубор, безовта, куюнчак диллар,
Айтинг, ушалдими орзу-армонлар,
Шухрат келтирдими шиддатли йиллар?

Олис юлдузларга бўлиб ошино,
Булбул хонишидан завқ олган зотсиз.
Ташна юракларда Ватан ишқи жо,
Шукрим, сафдасиз, бугун ҳаётсиз.

Муҳаббат гулшанин сиз кезиб хушқол,
Қизгин давраларда шеър ўқиб шўх-шаън,
Тилингиздан фақат томар эди бол,
Ўзни тутардингиз жиддий ва ўйчан.

Беҳуда ўтказмай ҳар лаҳза, онни,
Йироқ манзиллардан ахтариб зиё.
Нур каби интилиб, топиб имконни,
Буюк орзу билан кездингиз дунё.

Тунлари ухламай чекасиз заҳмат,
Ўжар туйғуларга тутқазиб жилов.

Айтинг, сизга бундан не наф, не рағбат,
Не шафоат кутар, сизга не сийлов?

Бизларга жавдираб боқадимиз оху,
Сайёднинг дастидан унга йўқ ором.
Шеърингиз бўлдими унга бир кўзгу,
Қалқон бўлолдими унга шу илҳом.

Дунё чархпалакдай айланар гир-гир,
Қалбдаги ҳиссиёт қоларкан тирик,
Шоирнинг энг олий бурчи биттадир:
Халқнинг қисматига бўлмоқлик шерик.

Ошуфта кўнглингиз бўлмасин ярим,
Дуч келманг ҳеч қачон дарду ғам билан.
Шундай суҳбат қилиб тулинг, дўстларим,
Сизни машҳур қилган шу қалам билан.

1998 йил

**СИРДАРЁ,
БАҒРИНГГА ҚАЙТАЁТИРМАН**

Тун. Жимжит, осмон ҳам тоза, мусаффо,
Юлдузлар қувлашиб бир-бирдан ўзар.
Ҳеч қайга шошмаган булутлар аро
Ёлғизликдан зада ўйчан ой сузар.

Моҳижон, сен ахир диллар эркаси,
Қанийди, кимгадир сен каби ёқсам.
Ахир, сен хушчирой тун маликаси,
Ҳорғин дилим яйрар гар сенга боқсам.

Сен маҳзун кўшигинг айтма ҳеч қачон,
Нафислик ва чирой сенга ярашар.
Таратган нурунг-ла дунё чароғон.
Одамлар ҳавас-ла сенга қарашар.

Олизда ёлғизман мен ҳам сен каби,
Бир маҳзун кўшиқни айтаётирман.
Дийдорга интилар инсоннинг қалби,
Сирдарё, бағрингга қайтаётирман.

2002 йил

МУҲАММАД ЮСУФ ХОТИРАСИГА

Кумушини излаб у Марғилондан,
Ҳамюрти Бобурга интилиб жондан,
Бевақт кўзин юмиб кетган жаҳондан,
Муҳаммаджон, қайга равона бўлдинг,
Нафис қизгалдоқдай узилдинг, сўлдинг.

Туркман қизга кўнгил берганмидинг сен?
Ҳамиша олдинда турганмидинг сен?
Чаманларда ўйчан юрганмидинг сен?
Йиғлаб қолди, ахир, Андижон тараф,
Сенга қанот эди шуҳрат ва шараф.

Ўзин кўнглидаги ёрини излаб,
Кўйнидаги ёрга дардини сўзлаб,
Ортингдан гавҳар сўз қолди-ку юзлаб,
Дегандинг: Ўзингдан кўймасин халқим,
Самода юлдуздай турардинг балқиб.

Салом йўллаб ҳар тонг шўх саболардан,
«Дуо олиб келинг» деб момолардан,
Илҳом олар эдинг куй, наволардан,
«Халқ бўл, элим» дея чорлагандинг сен,
Кўкда чақиндайин порлагандинг сен.

Унутмаган сени ялпиз ва райҳон,
Кўнглинг ҳам гул эди, пок эди иймон,
Кўксида кўтарар ҳур Ўзбекистон,
Ялпиз шоирини йўқласин энди,
Муҳаммад, тинчгина ухласин энди.

2006 йил

БИЗНИ ЧОРЛАР ОЛТИН ДАЛАЛАР

Куз қуёши осмонда бамисоли олтин нақш,
Йулга чиқдим, кенгликлар, довонлардан ошгайман.
Кузнинг ҳар бир лаҳзаси, насимлари ҳаётбахш,
Мен бугун пахтакорлар ҳузурига шошгайман.
Сирдарё қирғоғида мен бир зум сурдим хаёл,
Кўп сувлар оқиб кетди, элни қучганди шонлар.
Ҳамиша чорлар экан инсонни ҳур истиқбол,
Мардлик тимсоли эди Музаффар, Лолахонлар.
Сайхунободдан ўтиб, Сирдарёга бордим мен,
Каттаю кичик чиқиб, далаларда айтар роз.
Назира опамизга аста кўнгил ёрдим мен,
У айтдики:

– Шоирсан, қўлингда янграсин соз.

Сўнгра юрдим мен аста шонли, «Оқ олтин» томон,
Ёшлик нафасин туйдим талабалар қатори.
Эй азиз йигит-қизлар, сизга обрў, сизга шон,
Яхшидир пахтазорда дўст гурунги, дийдори.
Мирзаобод ва Ховос бир-бирига туташдир,
Белга этак боғлаган қизлар чиқди йўлимдан.
«Муҳаббат не?» сўрашар.

– У дилдаги оташдир.

Шийпон томон бошлашар улар тутиб қўлимдан.
Шоир оға, бормисиз, бизлар эдик интизор,
Хирмонларга бир боқинг, улуғланг аҳдимизни,
Дейман уларга кулиб, тонггача юриб бедор:
Пахтазорда топганмиз бизлар ҳам бахтимизни.
Боёвут пахтазорин денгизга этгум қиёс,
Тонгда қуёш нурида тўлқинлари урар мавж.
Қайси далага бормаи, пахта очилган қийғос,
Бободехқоннинг бу йил ғўзаси дуркун, серавж.

Азамат пахтакорим, мен сизни этай эъзоз,
Меҳнат палласи бу он, қолдиринг шонли изни.
Ҳосил байрами куни яна қўлга олиб соз
Фаҳрия битиб, куйлай она-Сирдарёмизни.

2005 йил 15 сентябрь

* * *

Марвариду жавоҳир, ёқутдирсиз, зардирсиз,
Ё уммонлар қаърида беназир гавҳардирсиз.

Қуёш каби нурланиб ҳар тонг чиқинг йўлимдан,
Малоҳатда ягона, лаблари шакардирсиз.

Тун-кун ибодат қилиб, жаннат йўлин излайсиз.
Менинг чанқоқ дилимга ўзингиз кавсардирсиз.

Ишқ элин осмонида нурын сочса кавкаблар,
Боқмадингиз сиз анга, шунчалик камтардирсиз.

Эй, гулим, билинг энди, тутган йўлим эзгудир,
Феъли хуш, ақли расо, бебаҳо дилбардирсиз.

У М Р

Яшаган хонамнинг тўрт тарафи бор,
Очиқ деразадан тушиб турар нур.
Гўё бир тарафда яшнаса баҳор,
Бир тараф қировли куздай кўринур.

Биридан мўлтираб боқар болалик,
Ҳовлида ўйнардим ёғоч от миниб.
Аmmo бу кун, дўстлар, кўнгил нолалик,
Ёшлик тўлқинлари қолгандай тиниб.

Севдиму севилдим, фарзандлар ўсди,
Барчага тиладим фақат омонлик.
Қанча ганимларим йўлларим тўсди,
Ҳеч кимга қилмадим зарра ёмонлик.

Мана, кўнса ҳамки сочларимга қор,
Ўтган дамлар гўё бир ширин хаёл.
Тун-кун чорлаб турар нурли бир дийдор,
Ул онам — мунис ва муштипар аёл.

Она, кўринг, мана, шўхлигим тинди,
Келдим, дийдоримга сиз ҳам тўйсангиз.
Майли, бўлмаса ҳам патир, филминди,
Қувонгум сочимни силаб қўйсангиз.

Топдим на бахтимни, на бир дўсту ёр,
Гавжум шаҳарлардан юрагим зада.
Дайди ўғлингизман, кечиринг бир бор,
Қишлоқда қоламан, бераман ваъда.

Не бўлса кўраман шул пешонада,
Ассалом, кексалик, қўлгинангни бер.

Ҳозирча шу хона, шу қошонада
Мудом тиним билмай ёзавергум шеър.

Эшикнинг ортидан тақиллатган ким?
Очсам бир улуғ зот, ақли ҳам расо.
Мен унинг кўзига жавдирадим жим,
У эса қўлимга тутқазди асо...

УЧАР СУВ ШАРШАРАСИ

Ҳайрат билан боқдим юксакка,
Юксакликдан зарралар учар.
Бир ҳис бериб толган юракка,
Ирмоқ бўлиб тоғ-тошни қучар.

Сўнг шошади денгизга томон,
Айтмоқ учун қувноқ қўшигин.
Пастда кутар қудратли уммон
Тентираган, дайди ошигин.

Табиатда ажиб бир сеҳр,
Сув учади такрор ва такрор.
Менда эса уйғонар меҳр,
Хаёлимга қўнади баҳор.

Чор атрофда ажиб бир маскан,
Мен ҳам унга қилурман ҳавас.
Гўзаллигин мен учун очган
Юксакликдан боқа олсам бас.

Учавергин тиним билмайин,
Гўзалликнинг сенсан сараси.
Мен сен ҳақда шеърлар битайин,
Учар сувнинг шўх шаршараси.

Ялта, 1980 йил.

КАВКАЗ

Жаҳонда кўп эрур мовий диёрлар,
Сен ўзга маъвосан, эй боқий Кавказ.
Юксак чўққиларда эриса қорлар,
Абадий яшиллик пойинг бу нафас.

Мен ҳам кўп диёрни кездим бирма-бир,
Гўзал гўшаларни мен бориб кўрдим.
Қаерда бўлмайин, Кавказ, барибир,
Дилимда васлингни мен сақлаб юрдим.

Бу ерда бир пайтлар илҳомга тўлиб,
Пушкин мадҳ этганди соҳибжамолни.
Лермонтов Кавказга шайдойи бўлиб,
Куйлаган орзуни ва истиқболни.

Улар-ку орзудек тирикдир ҳамон,
Кўз олддан кетмагай улар сиймоси.
Грибоедов бунда берган эди жон,
Авлодларга қолди умрин зиёси.

Мана, мовий денгиз ястаниб ётар,
Денгиздай мовийдир осмон гўмбази.
Бетакрор гўзаллик бир ҳис уйғотар,
Ҳеч қандай шовқиннинг чиқмайди саси.

Бул шундай сукунат, бул шундай ором,
Бу ерда барчаси асли бетакрор.
Нақадар гўзалдир юлдузли осмон,
Тагин бир келай, деб этгин ихтиёр.

Юксак чўққиларга бўлдим маҳлиё,
Рица кўлига ҳам ҳайрат-ла боқдим.
Сим-сиё тунларда тополдим зиё,
Қалбимда ҳеч сўнмас гулханлар ёқдим.

Агар вақти келиб, қайтсам бир нафас,
Воз кечиб ҳар қандай шуҳрату шондан,
Сенга етказурман, эй боқий Кавказ,
Халқим саломини Ўзбекистондан!

* * *

Интилдим, мен сенга ета олмадим
Деворингдан ошиб ўта олмадим.
Лек сенинг қошингдан кета олмадим,
Ойдаи юзларингни яхши кўраман.

Олис бир маконда сен танҳо юлдуз,
Ярашур эгнингга кийсанг ҳатто бўз.
Қайдан бу латофат, талаффуз, бу сўз?..
Сўзла, сўзларингни яхши кўраман.

Соғиндим, етмайди сабрим, бардошим,
Орзуим — сен бўлгил ёлғиз сирдошим.
Йўлимда порлагил нурли қуёшим,
Оҳу кўзларингни яхши кўраман.

Умр бир кун сўнар бамисоли шам,
Сокин ўйларимга сен ёлғиз ҳамдам.
Мен томон ташлагил сен ҳам бир қадам,
Босган изларингни яхши кўраман.

СИРДАРЁ ҚАСИДАСИ

Бепоён кенгликларинг бағрида ундим, ўсдим,
Қодир ҳаёт ҳамиша ҳар кимга ҳам тутмас бол.
Ҳаёт шу: ёнимдадир ҳам ғаниму, ҳам дўстим,
Тарихинг ёдга олсам бугун тилим қолар лол.

Фараҳли кечаларда қўлимга қалам олиб,
Битмас ҳасратинг ўйлаб мен ҳам неча бор ёндим.
Бу кун қутлуғ кунингни турибман шеърга солиб,
Хайрият, шу кунларга етганимдан қувондим.

Хаёлимда от миниб, кечмишингни бўйласам,
Сўнг қарасам, дарёнинг тўлқинидан келди сас.
Ўзбаки шу дўппимни ерга қўйиб ўйласам,
Танҳо заминда фақат Ватан экан муқаддас.

Азамат боболарим чехрасин кўрган наҳр,
Тўлқини жилваланиб, мавжланиб оққан дарё.
Барчага ҳаёт берган асли сенмасми, ахир,
Кўнглимизни кўтариб бизларни боққан дарё.

Инсон иродаси-ла чўлларга ҳам оқди сув,
Ҳа, агар сабр қилсанг, ортда қолгай заҳмат ҳам.
Энди чўл сарҳадлари фусункор, гўзал, сулув,
Заҳмат чеккан инсонга келгай шону шавкат ҳам.

Самоларда барқ уриб қора тунни ёритган
Юлдузлар қаҳрамонлар кўксига кўнди, шукр.
Энг асл жаннатидир умрин зиёда этган,
Хотира майдонида ҳайкаллардан балқар нур.

Шараф сенга, эй ҳаёт, нурли диёрим бордир,
Тупроғинг кўзга сурай, беназир гулшанимсан.
Истиқлол чаманида бахт, иқбол сенга ёрдир,
Мен сенга фарзанддирман, туғилган масканимсан.

Тилагим шул: бу юртда шижоат ёйсин қулоч,
Ҳақ нуридан нурлансин кўнгилдаги зиёмиз.
Адолатнинг қуёши доим эрур бошга тож,
Эрк, эзгулик йўлида юксалсин Сирдарёмиз.

2003 йил

ТҲЙДАН СҲНГ...

Ҳазил

Ҳйлардим, уйлансам менинг хотиним
Туну кун ёнимда билмайди тиним.

Узун кечалари ғазал битсам гар,
Чой тутиб туради менга у дилбар.

Уйландим, хавотир солмасдан дилга,
Орзу-ҳавасларим етди бир йилга.

Яшайман мен гўё олам билан банд,
Хотин-чи, туну кун болам билан банд.

Нафармон кечалар чой тутиш-ку йўқ,
Баъзида ҳаттоки менга қилар дўқ.

Хотин дер: — Зормасман ҳеч қандай шеърга,
Шеърнимас, сизни деб текканман эрга...

ЁЛФИЗ АЁЛГА

Тонг отар ажойиб, сулув, бетакрор,
Тонгдан гўзаликни сўраб тураман.
Бетимсол аёлсан, юзингда виқор,
Ҳаёт йўлларида сени кўраман.

Ҳаёт денгиз бўлса, битта хас мисол,
Билмаймиз. Қайгадир тинмай оқамиз.
Кундалик ташвишдир аслида бу ҳол,
Баъзан бировларга бир оз ёқамиз.

Севгидан сўз очмам мен сенга асло,
Севиб-севилганман мен аллақачон.
Кўз олдимда турдинг сен ҳам доимо,
Ўз тўпидан кетган бир юлдузсимон.

Кимдир эшигингни тақиллатади,
Қайси мақсад билан келди у меҳмон?..
Минг хил ўйлар билан тонглар отади,
Ёлғизлик ўтида қоврилади жон.

Уфқ алвонини қузатиб хушҳол,
Бағринга тун кирар, олгали ором.
Йўқ, ҳали гул умринг бўлмаган поймол,
Келади сен учун бир кун хуш айём.

Зангори деразанг бизга рўбарў,
Нурафшон хонангда барқарор ҳаёт.
Унда курашади шодлик ва қайғу,
Шу хона, шу турмуш сен билан обод.

САЛОМ ЭНДИ

Тонг пайтида гул боғини оралаган,
Мен-чун нафис гулларини саралаган.
Гул боғида девор оша мўралаган
Нафосатли паризодим, салом энди.

Ёрим томон елай, десам, олис йўллар,
Бир диёрким, ҳар қадамда порлар гуллар,
Паранжининг ичиндадир нозик қўллар,
Садоқатли паризодим, салом энди.

Юзларингни кўрай, десам кўролмаيمان,
Сочларингни ўрай, десам ўролмаيمان.
Ҳолинг надир, не бир замон сўролмаيمان,
Саодатли паризодим, салом энди.

Соғинаман, васлинг излаб мен ёнаман,
Юлдузларга боқиб бу кеч ҳайронаман,
Бу диёрда Машраб каби девонаман,
Заковатли паризодим, салом энди.

Васлингни бир кўрай, дея елдек елдим,
Олисларда сени дебон бағрим тилдим.
Гуллар шаҳри бу масканга сен деб келдим,
Қаноатли паризодим, салом энди.

Паривашим, кел шоирнинг хуш чоғига,
Ишқ дардида ёнган оташ кучоғига.
Сирдарёда сен-чун қурган гулбоғига,
Назокатли паризодим, салом энди.

* * *

Орамизда бир девор бор,
Ундан ошиб ўтиб бўлмас.
На пиёда, на от билан
Васлингизга етиб бўлмас.

Ваҳки, шундай бетимсолсиз,
Куйдирасиз дилни фақат.
Мафтункор бир чеҳрасизки,
Қошингиздан кетиб бўлмас.

Доим сизни ўйлагайман,
Кутай десам, етмас сабрим.
Фақат висол чорлагайдир,
Бундан ортиқ кутиб бўлмас.

Мажнун каби ҳастадирман,
Дилда бори юзда зоҳир.
Севги дарди шундай дардки,
Уни ичга ютиб бўлмас.

Нечун ёвқур юрагимга
Кирди экан бундай туйғу,
Жасоратим етса ҳамки,
Кўлингиздан тутиб бўлмас.

Сизга боқиб, бир шеър битай,
Олқишласин бутун олам.
Оллоҳ билур, ундай шеърни
Ўзга ерда битиб бўлмас.

МУҲАББАТ ТУҒЁНИ

Сен агар моҳ бўлсанг, мен эса қуёш,
Мен сенга талпиниб ўтгум оламдан.
Садоқат қошида эгадирман бош,
Сен борсан, форигман ғамдан, аламдан.

Ёшликни қайтариб бўлмагай асло,
Мен машғал қилурман бу кун иймонни,
Билсанг гар, ўзим ҳам билмайман, аммо
Бир кўрсам дейман шул Байтқўргонни.

Нечукки, шу ерда кулди муҳаббат,
Шеър ҳам айта билдим умримда илк бор.
Мен сенга интилиб ўтгайман фақат,
Доим йўлларингда юргум интизор.

Бу кунда бош узра тўкилар япроқ.
Ҳазин қўшиқларин куйлаб турар куз.
Яшайман, жонгинам, сендан кўп йироқ,
Сенингсиз кўкда ҳам кўринмас юлдуз.

Доим гўзалликка талпиниб ўсдим,
Мен мазмун ахтардим ҳар қандай рангдан.
Сен менга айтасан:«Сиз – менинг дўстим»,
Мен тагин маст бўлдим сенинг чеҳрангдан.

Мана, ўтса ҳамки қанча вақт, замон,
Қалбни ўртаса-да олис хотирот,
Кўрдим кўзларингда меҳр, ҳаяжон,
Мени кутиб олдинг кучоқ очиб, шод.

Азизам, бахтимга омон бўл, соғ бўл,
Эй мен ета билмас дилбарим маним.
Сен ҳам мени эслаб, хурсанд бўл, чоғ бўл,
Сенингсиз хазондир менинг чаманим.

СЕН КЕЛМАСАНГ...

Биламан, бошқадир бизнинг уйимиз,
Демак, бошқа-бошқа борар бу манзил.
Аммо ҳамоҳангдир бизнинг ўйимиз,
Шеърят ишқида яшар икки дил.

Дарвозанг олдида хайрлашамиз жим,
Қошингдан кетарман мен ҳам йироққа.
Албатта, вақт топиб, кел бир кун, синглим,
Шоирни сўроқлаб бизнинг қишлоққа.

Келсанг мен кутарман сени тонгларда,
Ҳеч ким куйламаган қўшиқ айтарман.
Келмасанг мен сени кутган онларда,
Уйимга паришон маънос қайтарман

Ва тагин тўқирман бир мунгли қўшиқ,
Керакмас ташвишлар чулғайди мени.
Барча ҳисларимни шеъримга қўшиб,
Илинжда келар деб эсларман сени.

1969 йил

ЯНГИ ЙИЛ ИСТАКЛАРИ

Дўстлар, келди тагин янги йил,
Еру кўкда минг хил жило, ранг.
Туйғулардан ҳаприқади дил,
Самоларда сассиз бир жаранг.

Дилда шукуҳ, чеҳралар гулгун,
Дўсту ёр ҳам бўлур жамулжам.
Кенг даврага меҳмондир бугун,
Ҳатто ўрмон маликаси ҳам.

Кундуз ўтиб, киради оқшом,
Шаҳдам қадам ташлайди ҳаёт.
Янги йил бу – энг нузли айём,
Бу – янги шеър, бу – янги баёт.

Юксакларга боқаман тўйиб,
Ғоят гўзал юдузли осмон.
Топганини ўртага қўйиб,
Ҳар хонадон кутади меҳмон.

Истагим шул: завқларга тўлиб,
Ҳақингизни олинг ҳаётдан.
Ўзингиз-ла ўзингиз бўлиб,
Хасталарни чиқарманг ёддан.

Бир зум унут бўлганда қадар,
Завқ берган пайт давра зиёси,
Ёдга тушсин она ва падар.
Қувват эрур улар сиймоси.

Кимдир тўкиб турган бўлса ёш,
Меҳрингизни тутмангиз дариг.
Айнан бугун биздан, замондош,
Жасоратлар қутмоқда тарих.

Барчангизга таъзимдир минг бор,
Оғушига чорлар ҳар тараф.
Сарҳадларда туrolган ҳушёр
Ўғлонларга айтурман шараф.

Дамлар келди шодмон, файзиёб,
Бир лаҳзага яйра, эй Турон!..
Қий-чув қилиб ва айлаб шитоб
Бола-бақра ўйнар қорбўрон.

Нурли тилак, жўшқин дил билан
Яшагайман, хушдир ҳар оним.
Мен қутлагум Янги йил билан..
Сени, она-Ўзбекистоним!

ҚИЗАЛОҒИМ, ҚИЗАЛОҚ

Қизим Моҳидилга

Қизалоғим, қизалоқ,
Олисдасан сен бироқ.
Бу дунёда мен учун
Ким ҳам сендан азизроқ?
Қизалоғим, қизалоқ,

Сўнмас олов, гулхансан,
Тиним билмас, шўхчансан.
Болажонлар ичида
Завол билмас гулшансан,
Қизалоғим, қизалоқ,

Сен бағримсан, дилимсан,
Ширин, бийрон тилимсан,
Мени кўп соғинтирган
Жоним, Моҳидилимсан,
Қизалоғим, қизалоқ,

Кўкда оташин балдоқ,
Қирда лолақизгалдоқ.
Сен ҳам ушбу дунёда
Яшагин шодон, қувноқ.
Қизалоғим, қизалоқ,
Қизалоғим, қизалоқ.

1981 йил.

ЮРТГА ҚАЙТДИ ҲУМОЛАР

Шоира Ҳаётхон Ортиқбоевага

Юлдузлар безаб турар ул мусаффо самони,
Бетакрор чирой ила зийнатлабон дунёни.

Қандай яхши, самода зиё сочса юлдузлар,
Нурталаб дилларга ҳам сочаверсин зиёни.

Юлдузлар даврасида Сиз ҳам бир юлдуздирсиз,
Тонг пайти шеърга солинг майин, эрка сабони.

Ижод йўли — машаққат, шеър — марварид шодаси,
Асл ижод йўлининг бўлмагайдир равони.

Марҳамат, ўрнингиз бор устозларнинг сафида,
Чорланг Тўра Сулаймон ва Ҳамроқул Ризони.

Ҳар бир айтган сўзингиз бамисли дур, гавҳардир,
Сиздирсиз шу элимнинг Нодираи даврони.

Воҳадош шоирларга таъзим-ла қилиб хитоб,
Дегум: қутлайлик дилдан Ҳаётхон — Ойнисони.

Бахт сари, иқбол сари чорлар бизни Ҳумоқуш,
Завқ ила куйладингиз юртга қайтган Ҳумони.

Сизни эл ардоқлагай, шеър битмоқ имкони бор,
Келинг, жўшиб куйлайлик шул она-Сирдарёни.

2002 йил

ЗЕБОЖОН

Боқишинг майин-майин.
Бир бор тингла дил найин.
Етолмасам найлайин,
 Қуралай кўз Зебожон,
 Танҳо, гулюз Зебожон.

Ҳолва берсам, емайсан,
Менга бир сўз демайсан.
Чорласам ҳам келмайсан,
 Гўзал оҳу Зебожон,
 Кимга орзу Зебожон?..

Қора киприк, қора қош,
Тиззанга қўяйин бош,
Жон ҳам бўлди-ку талош,
 Шўх қалдирғоч Зебожон,
 Қоп-қора соч Зебожон.

Ўтар баҳоринг, қишинг,
Ҳеч ким билан йўқ ишинг.
Қайда сайрар дил кушинг?
 Танбалга ёр Зебожон,
 Севгига зор Зебожон.

Тўлин ойдаин тўлдинг,
Қирда лоладай сўлдинг.
Ўйчан ва маъюс бўлдинг,
 Сувдай тиниқ Зебожон,
 Кўнгли синиқ Зебожон...

ГАР МЕНИ СЕВМАСАНГ...

Учрашсак, юзингдан аримас кулгу,
Кўлингни тутасан бир дўст мисоли.
Кўзларинг сеҳрми, юлдузми, жоду?
Қарашинг ёқимли, нозли, иболи.

Шодлик онларини кўмсайди ҳар дил,
Фурбату ғамлардан ҳар ким ҳам зада.
О, нозли малагим, ростини айтгил,
Гар мени севмасанг, бермагил ваъда.

Шунда мен кетарман бошимни олиб,
Сенсиз эканимга қиларман тоқат.
Аммо юрагимга туйгулар солиб,
Кўчамдан ҳеч қачон ўтмагин фақат.

ШҶРШЛИКЛАР

* * *

Юксакликда чексиз осмондир ота,
Дунёга ганимат меҳмондир ота,
Карвонинг ўтмоқда умр йўлидан,
Қўлда машъал ила сарбондир ота.

* * *

Ҳаёт карвонининг сарвари аёл,
Меҳр уммонининг гавҳари аёл.
Дунё, бу — аёлнинг меҳрига муҳтож,
Дунёнинг зийнати ва зари аёл.

М И Р О Б

У зумрад боғларни яратгувчидир,
У чўллар бағрида ургувчи жавлон.
У сувни ер узра таратгувчидир,
Эрта кун етиш-чун қуёшга хирмон.

* * *

Бугун мен туш кўрдим,
тушимда, маҳбуб,
Сочингга ранго-ранг
гуллар тақибман.
Мен билмайман, балки
рақибларим кўп,
Балки мен ҳам биров учун
рақибман.

ПИЧИНГ ҲАҚИДА

Ногаҳон айтилган бемаъни сўздан
Анордай эзилиб кетгай ич-ичинг.
Заҳарли илондек чақар у юздан,
Ўқдайин юракни тешгайдир пичинг.

* * *

Баъзилар ҳаётда бир дўстга зордир,
Ҳавасга арзирли дўстларим бордир.
Дўст бўлсанг, мени ҳам айлаб қўйгил ёд,
Дўстинг бор: умринг ҳам сўлмас баҳордир.
Дўстлар даврасида мен ҳам бордирман,
Дўстлар дийдоридан бахтиёрдирман.

МАНА, КЕЛДИМ...

Мана, келдим, кўзлари хумор,
Кўрмоқ учун атайлаб сени.
Нигоҳингда кўрмайин губор,
Шодлик билан кутгил сен мени.
Майли, бу кеч кезайлик бирга,
Кўклам кутган маъюс боғларни.
Кўнгил тўлсин завқу сурурга,
Кузатайлик бола чоғларни.
Қўлларингдан тутайин бу кун,
Нурга тўлган севги ёшингда.
Бу кун жоним, тагин сен учун
Кўшиқ айтай сенинг қошингда.
Сен-ла бу кеч мен учун унут,
Бутун дунё ташвиши, ғами.
Сен ҳам менинг қўлларимдан тут,
Лабда қолсин бўсанинг таъми.
Мана, келдим, кўзлари хумор,
Кўрмоқ учун атайлаб сени.
Нигоҳингда кўрмасман губор,
Шодлик билан кутгил сен мени.

1966 йил

* * *

**Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи
Ўриш Мажидовга**

Мен Сочига куни кеча келдим Ялтадан,
Бир дам озод ва беқайғу ололдим нафас.
Илҳомга ҳам тўлиб борар қалбим қайтадан.
Яна менинг пойимдадир бу гўзал Кавказ.

Келган эдим Сиз-ла бирга мен сайёҳ бўлиб,
Дўстлар билан жаранглатиб биллур жомларни.
Бу кун эса, мен олисида илҳомга тўлиб.
Эслагайман ўшал ўтган хуш оқшомларни.

Мен биламан у кунлар ҳеч бўлмагай такрор,
Беташвиш он келмагайдир энди Сизга ҳам.
Ташвишларсиз умр кўрмоқ кимга ҳам даркор?
Улуғ ишлар қилмоқдасиз шошмай, хотиржам.

Асли мен ҳам бир куйчиман Ўзбекистонда,
Шунинг учун шеър битгайман куйчи сингари.
Аммо бу кун чўлқуварлар шаҳри — Бўстонда
Сизнинг каби фидойидир эл фарзандлари.

Сизнинг сари интилганлар кўпдир дунёда,
Бир қарашда улар тайёр бермоқ учун жон.
Мен башорат қилмагайман бундан зиёда,
Қалбингизни тушунмаслар улар ҳеч қачон.

Яшаяпман, балким кўпдир менда хатолар,
Шоир кўнглим гоҳида тўқ, гоҳида ярим.

Вақт келганда дўстлар учун бўлдим адолар,
Энди мени ташлаб кетди асл дўстларим.

Чигал ҳаёт йўлларида кетяпман танҳо,
Бошим эгик, мағлуб сарбоз сингари мен жим.
Келажак ҳам «мен борман» деб бермайди садо,
Ўзим билан бирга қолди соз қўшиқларим.

Мана, бугун олисларда кезиб жаҳонни,
Мен ўйлайман: қандай гўзал асли бу дунё,
Умр бўйи ардоқларман Сиздай инсонни,
Кўрдим тоза қалбингизда сўнмас бир зиё.

Қошингизга мен қайтарман, тугагач сафар,
Ғойибона бўлса ҳамки, суҳбат ўзи соз.
Бу ҳаётда йўлдош бўлсин ҳамиша самар,
Дейман сизга таъзим билан: — Ассалом, устоз!

Сочи, 1980 йил

ХАЙРЛАШУВ

Поёнига етди сафар, бул ошигинг нетар энди?
Сендек тенгсиз паривашим олисларга кетар энди.
Ўксик дилим кетма дейди, ёлворсам-да, иложсизман,
Майли, ёрим, манзил олис йўл анжомин кўтар энди.

Бу макон ҳам сенсиз бўм-бўш, менга файзсиз гўзал
тонглар,
Завққа тўлур ёруғ кунлар ёрим, сенсиз ўтар энди.
Сен эурсан хаёлимнинг осмонида танҳо юлдуз,
Олидасан, шоир оғир гамин ичга ютар энди.

Ёддан чиқмас ёниқ васлинг, эркалаган сокин
тунлар,
Тундай қаро сочларингга гўзал ғазал битар энди.
Фурсат етди, ажрашурмиз, муҳаббатли кўзларда ёш,
Имкон шулки, Анвар шеърин тагин бир бор тутар
энди.

БИРИНЧИ УСТОЗ

Галина Казаковага

Илк бора қўлимга қалам тутган ким?
Мунаввар чехраси ёдимда ҳамон.
Сахарлаб мактабда бизни кутган ким
Метин иродасин этиб намоён?

«Ўқисанг, дунёни кезгайсан», деб Сиз,
Меҳр-ла бизларга бердингиз таълим.
Агарда ҳаётда қолдиросам из,
Барига етакчи Сизсиз, муаллим.

Дунё кенгликларин кездим мен тўйиб,
Энг азиз кишини ахтардим, бироқ
Ўйласам, дўппимни бир жойга қўйиб,
Энг азиз кишимдан устоз азизроқ.

Ҳаёт бизга тутар бир гул, бир тикан,
Майли, бизни қучса шуҳрат, обрў, шон.
Авалло устозин ўйласин экан
Тафаккур гулшанин кезган ҳар инсон.

Мен шеърлар битаман ёниқ дил билан,
Бир улуғ инсонни этарман эъзоз.
Бугун байрам қуни даста гул билан
Сизга таъзим қилай, биринчи устоз!

2007 йил, 29 сентябрь

ОЗОДАга

«О, ёшлигим!» кўрсатувини кўриб...

О, ёшлигим, ўтиб кетдинг бамисли чақин,
Энди сенга етолмасман армон отида.
Хўш, не қолди юрагимга нур каби яқин?
Учадирман орзуларнинг қўш қанотида.

Довуччалар мўлтираши жонимга оро,
Ҳорғин руҳим бир яйраса, қўшиқ айтсайди.
Сен табассум қилган чоғи ёшарар дунё,
Бир лаҳзага гул ёшлигим ортга қайтсайди.

Насим каби покизасан, тонгдай мусаффо,
Фариштага айланасан кийсанг оқ кўйлак.
Ҳасрат тўла бу кўнгилга тўлади наво,
Дийдорингга талпинади бу шайдо юрак.

Зумрад боғлар қучоғида ўртанади жон,
Ўкинч билан кузатаман ёз мавсумини.
Бир мўъжиза қошида мен лолдирман ҳамон:
Кўргим келар ОЗОДАнинг табассумини.

ОҲУЖОН

Тонг сабоси эркаланар юксакларда,
Орзу қуши парвоз қилар тилакларда.
Бир хуш ният, соғинч яшар юракларда,
Сен-ла суҳбат қургим келди, оҳужон,
Сени жуда кўргим келди, оҳужон.

Музгар кўнглинг кўтармоқ-чун, айт, не қилай?
Яратгандан омонлигинг тун-кун тилай,
Ёнимга кел, пешонангни мен бир силай,
Ҳолинг недур, сўргим келди, оҳужон,
Сени жуда кўргим келди, оҳужон.

Тунда қамар, кундуз қуёш сочгай ёғду,
Сайёдларнинг дастидан дил зада, ёху!
Юрагингда яшамасин ҳадик, гулу.
Ёнгинангда тургим келди, оҳужон,
Сени жуда кўргим келди, оҳужон.

Армон билан, орзу билан ўтди йиллар,
Ортада қолди неча йиллар, кўп манзиллар.
Гўзалликка талпинаркан фақат диллар,
Сен-ла бирга юргим келди, оҳужон,
Сени жуда кўргим келди, оҳужон.

1996 йил

УМИД НИҲОЛЛАРИ

Ёш авлод мадҳияси

Бобоқуёш мўл-мўл сочар зиё бугун,
Ҳавас қилар бизга бутун дунё бугун.
Гул Ватаннинг кўзу қоши, дилбандлари,
Озод, эркин Ўзбекистон фарзандлари,
 Ҳур замонда кулган бахту иқболлари,
 Янги авлод, бизлар — Умид Ниҳоллари.

Алвон-алвон чаманларнинг гулларимиз,
Юлдузларга етгай энди қўлларимиз.
Парвозга шай лочинларнинг қанотлари,
Жалолиддин, Алпомишлар авлодлари —
 Самоларни бўйлар учқур хаёллари,
 Янги авлод, бизлар — Умид Ниҳоллари.

Ниҳол ўсса, бутун ўлка боғ бўлади,
Эл бахтидан Ватан кўкси тоғ бўлади.
Боқинг, дўстлар, нурга тўлди Сир соҳили,
Зафар сенда, эй музаффар ўзбек эли,
 Шу заминнинг энг покиза зилоллари —
 Янги авлод, бизлар — Умид Ниҳоллари.

Жўшқин ёшлик кўриги бу, бўлдиқ бир саф,
Ҳур замонни куйламаклик бизга шараф.
Қучоқ очди Сирдарёдай нурли бўстон,
Бахт-саодат қўрғонидир Ўзбекистон.
 Кўк тоқида нур таратган ҳилоллари —
 Янги авлод, бизлар — Умид Ниҳоллари.

2009 йил, апрель

ХИРМОНЛАРДА САРА ДОН

***Республика ғаллакорларининг
меҳнат ғалабасига бағишлайман***

Тонг еллари эркалаб шовуллайди ғаллазор,
Ёришган далаларни қиздиради саратон.
Қуёшдан баҳра олган бошоқларда нур, ифор,
Хирмонларга тўкилар заррин-заррин сара дон.

Уфқларга етай деб далаларга бурсам юз,
Ғаллазор мисли денгиз, тўлқинлари урар мавж.
Олтин далалар узра кўрдим гўзаллик, нуфуз,
Ҳар новдада саховат, ниҳоллар дуркун, баравж.

Ҳар жабҳада ўзгариш, кенгликларда сурур, шаън,
Очилмоқда кундан-кун гул қишлоқлар жамоли.
Ғайратли меҳнат бордир фаровон, обод Ватан,
Чорлар нурли келажак — она-юрт истиқболи.

Кеча-кундуз тинмайди комбайнлар овози,
Тандирдаги иссиқ нон-бизнинг рисқ-у рўзимиз.
Аслида шахдли бўлар лочинларнинг парвози,
Озод, эркин юрт аро ёруғ бўлди юзимиз.

Дастурхонда нон бўлса, дил ҳам истайди қўшиқ,
Беором бир палла бу, жўшқин меҳнат они бу.
Тонг пайти бир шеър битдим мен ҳам меҳримни қўшиб,
Бу мардлар масканидир, жасорат майдони бу.

Ниятлар эзгу бўлса, манзилга етгай қарвон,
Кўтарган ҳосилингда баракаю қут бўлсин.
Осмон қадар етгайдир тоғ каби баланд ҳирмон,
Ўзбек хонадонининг насибаси бут бўлсин!

2009 йил, 6 июль

ТОШКЕНТ МАДҲИ

**Тошкент шахрининг 2200
йиллигига бағишлайман**

Бунда тонглар отади қуёшнинг саломидан,
Ифорлар таралади лолаларнинг жомидан,
Пок диллар қувват олур шоирлар илҳомидан,
Мадҳингни куйлай дея мен қилдим жазм, Тошкент,
Икки минг икки юз ёш муборак, азим Тошкент.

Шифо, дармон улашар Анҳор, Бўзсув ва Салор,
Чинорлар соясида қучоғинг мангу баҳор,
Фавворалар жилваси бетакрор ва фусункор,
Чиройингни куйлашга қўлдадир созим Тошкент,
Икки минг икки юз ёш муборак, азим Тошкент.

Ҳар он сезиб турибмиз Фафур Гулом нафасин,
Меҳмон кутиб дунёнинг келтиргансан ҳавасин,
Сен саховат маскани, айтсам гапнинг сирасин,
Бахтли онингга ҳадя сенга шу назм Тошкент,
Икки минг икки юз ёш муборак, азим Тошкент.

Суронли йилларда ҳам бағрини очган сенсан,
Етимларга нон бериб, меҳр нурун сочган сенсан,
Заҳматли, машаққатли довондан ошган сенсан,
Бағринг бунча ҳам илиқ, сендан кўп қарзим, Тошкент,
Икки минг икки юз ёш муборак, азим Тошкент.

Ўзбекистон пойтахти, гул шахрим, сарвар шахрим,
Жаннати ризвонда йўқ, бебаҳо гавҳар шахрим,
Туни кундуздан ёруғ, ой каби дилбар шахрим,

Кўркингга, бўй-бастингга ўзинг сол разм, Тошкент,
Икки минг икки юз ёш муборак, азим Тошкент.

Мангу эрка чорлайди Мустақиллик майдони,
Лайлакларинг чарх уриб зийнатлабди самони,
Ҳар ким бунда ҳис этар эрка, майин сабони,
Бу муқаддас даргоҳдир, қилурман таъзим, Тошкент,
Икки минг икки юз ёш муборак, азим Тошкент.

Наҳорги ош аслида бир қутлуғ дийдор эрур,
Ўзбегим анъанаси, шудир орият, гурур,
Белда белбоғи борнинг дилида шавқу сурур.
Тотлидир шу ошдаги майизу қазим, Тошкент.
Икки минг икки юз ёш муборак, азим Тошкент.

Сен Ватан кўз-у қоши, тадбирли ва бунёдкор,
Ҳар фуқаро дилида чексиз фаҳр, ифтихор,
Улуғ кунларга етдик, шукронам дилда такрор,
Авлодлар юрагида шижоат, азм, Тошкент.
Икки минг икки юз ёш муборак, азим Тошкент.

Гўзал Шарқда тенги йўқ, кўркама кўрғон бор бўлсин,
Тинч, нурли қучоғингда шараф мангу ёр бўлсин,
Иқболинг кўрмаганлар гул васлингга зор бўлсин,
Бу кун ярашгай сенга байраму базм, Тошкент,
Икки минг икки юз ёш муборак, азим Тошкент.

**БАРИБИР МЕН СЕНИ СЕВАМАН,
ҲАЁТ !**

Суянган одаминг бўлмади қанот,
Ишончинг машъали сўнмоқда бот-бот.
Самовий орзулар бўлса ҳам барбод,
Барибир мен сени севаман, ҳаёт.

Қайдадир хор бўлди меҳр, қадрият,
Рўёбга чиқмади энг яхши ният,
Кўнгиллар чекса-да бундан азият,
Барибир мен сени севаман, ҳаёт.

Бахт кулиб боқмади, шўр бўлди қисмат,
Дўсту ёрларинг ҳам кўрсатмас ҳиммат,
Беҳуда ўтган он олтиндан қиммат,
Барибир мен сени севаман, ҳаёт.

Гарчи нохушликлар дилларни эзар,
Тун сайрин соғиниб кўкда ой кезар,
Ташрифи-ла қуёш оламини безар,
Барибир мен сени севаман, ҳаёт.

Сен қанча ғам чекма, қилма дийдиё,
Болакай оламга боқар маҳлиё,
Кўз-кўз қилаверар рангларин дунё,
Барибир мен сени севаман, ҳаёт.

Муҳаббат ва нафрат борлиги учун,
Ғам, алам ва ҳасрат борлиги учун,
Гўзаллик ва ҳайрат борлиги учун,
Аслида, мен сени севаман, ҳаёт!

МУҲАББАТ ЁҒДУСИ

Дилимга туйғулар солди муҳаббат,
Ақлимни, ҳушимни олди муҳаббат.
Бир умр дил қасрин безамоқ учун,
Бир умр дилимда қолди муҳаббат.

МОНА ЛИЗА

Кўксингга-ку гарчи мен
Бошимни-ку қўймадим,
Ёки ҳижрон дардида
Ошиқ мисол куймадим.
Ўзга гўзалликларни
Дилимга ҳам туймадим
Сенинг латиф чехрангдай,
Мен ҳеч кимни суймадим.
Сенга мингбора боқиб,
Дийдорингга тўймадим.

НАВРЎЗ МАДҲИ

Тагин яшил тусга кирди бу очун,
Тагин шўх куйларин чалмоқда ҳаёт.
Табиат бир ҳикмат айтмоқда беун,
Қўшиқлар ҳар томон қоқмоқда қанот.
Атрофга боқаман завқ, виқор билан,
Сезиб момоофтоб саҳоватини.
Залворли тоғларни ёпиб қор билан,
Қиш ҳам таратганди тароватини.

Хайр, оқ чаманим, биллур қиш фасли,
Ассалом, Наврўзим, уйғониш фасли.

Самоларда балққан қуёшга қараб,
Яйрар овлоқларда мунис оҳулар.
Ўн саккиз ёшли қиз сочларин тараб,
Ойнага боқади, қалбда орзулар.
Ларзага келади бирдан бу олам,
Қалдироқ ваҳима солар гулдираб.
Тоғларнинг бағридан оққан булоқ ҳам
Ненидир куйларди тинмай чулдираб.

Булбуллар куйласин, бу хониш фасли,
Ассалом, Наврўзим, уйғониш фасли

Баъзида сезилмас ўтган лаҳза, он,
Лекин вақт дегани бунча юғурик.
Таъзимдаман Сизга, устоз Олимжон,
Тагин бу боғларда гуллади ўрик.
Куйлаган эдингиз шодлик ва бахтни,
Замон шиддатидан шодликка тўлиб.

Бари ўтар экан, қаранг-а, вақтни,
Бу кун Сиз боқасиз бир ҳайкал бўлиб.
Марҳабо, шоирнинг севган хуш фасли,
Ассалом, Наврўзим, уйғониш фасли.

Олисдан турналар келдилар учиб,
Мовий кенгликларга солиб аргимчоқ.
Мен эса ҳар битта гиёҳни қучиб,
Дедим: мунча жонбахш, нашъали бу чоғ.
Кел, куйим, кўтариб келгин созингни,
Сайлга интизор биродарим, кел.
Ҳаёт, айтақолгин сен ҳам розингни,
Ҳар ишга шай турар гуркираган эл.
Бу фасл гўзаллик, ишқ ва иш фасли,
Ассалом, Наврўзим, уйғониш фасли.

ҚҶҶИИҚҚА ҚҶҶИ
САҶРААР

**СЕН МЕНИНГ УЙИМГА
БЎЛГИН КЕЛИНЧАК**

Юзингдан табассум аримас сира,
Қалбингда қулф урар ишқий бир чечак.
Сен қизлар ичида гўзал ва сара,
Сен менинг уйимга бўлгин келинчак.

Бошимни чулғайди ҳар хил хаёл, ўй,
Гул бергим келади сенга бир этак.
Сен мендан чўчима, ташвишларни қўй,
Сен менинг уйимга бўлгин келинчак.

Оқ ҳарир рўмолда кўрайин сени,
Тўй куни даврада, юзи гулгунча.
Сен бўлгин онамнинг эрка келини,
Сен менинг уйимга бўлгин келинчак.

Оромим йўқолди, йўқолди тинчим,
Ғазал ёзар бўлдим сенга ҳар кеча.
О гўзал, биргина сендан ўтинчим,
Сен менинг уйимга бўлгин келинчак.

1977 йил

БОЙСУН БАҲОРИ

Салом, фестиваль,
Ассалом, Бойсун!
Интизор кўзлар
Дийдорга тўйсин.

Шод бўлди бу кун
Алпомиш руҳи.
Тоғу тошда ҳам
Байрам шукуҳи.

Нақарот:

Бойсун баҳори —
Дўстлар дийдори.
Нурларга тўлди
Ўзбек диёри.

Тоғлар бағридан,
Оқар шалола.
Ҳар бир қизғалдоқ —
Ёқут пиёла.

Янграсин кўшиқ,
Кувнасин кўзлар.
Бизнинг байрамга
Марҳабо, дўстлар!

Нақарот.

ВАТАН МАДҲИ

Юртимда бугун байрам,
Жаранглайди созимиз.
Муқаддас замин узра
Таралар овозимиз.

Юрт бўлди кўркам, обод,
Келди хуш оним менинг.
Қучоғи мангу бўстон
Ўзбекистоним менинг.

Нақарот:

Бу қутлуғ дийдор куни
Қувнар тоза дилимиз.
Буюк давлат қуражак,
Саодатли элимиз.

Тупроғимиз олтин, зар,
Покиза булоғимиз.
Озод Ватан қўшқида
Ҳилпирар байроғимиз.

Келажакка боқ дадил,
Эркни севган ёш авлод.
Юлдузларга чўзсак қўл,
Юртбошим бўлди қанот.

Нақарот:

Бу қутлуғ дийдор куни,
Қувнар тоза дилимиз.
Буюк давлат қуражак,
Саодатли элимиз.

2009 йил. 21 июнь

ЎЙНАР ҚЎЛИМДА СОЗИМ

(Қиз кўшиғи)

Бахтиёрман, шоддирман,
Қўлимда ўйнар созим.
Кулиб боққан шўх йигит,
Сенга бўлсин дил розим.

Бу кеч кўнгил розини
Сенга сўйлагим келди.
Қўлларимга олиб соз,
Кўшиқ куйлагим келди.

Нақарот:

Янграйверсин шўх тарона,
Қўшиқ билан кўнгил тўлар.
Бахтимизга ҳавас қилиб,
Бугун юртда байрам бўлар.

Тиниқ кўзгуга боқиб мен,
Сочларимни тарайман.
«Ёрим келдимикан?» деб,
Йўлларига қарайман.

Мен қаратдим ўзимга
Ишва-ю нозим билан.
Ёрни интиқ кутарман,
Қўлимда созим билан.

Нақарот.

2008 йил, 26 август

БЎЗ ТЎРҒАЙ

Сени доим тоқ кўрдим,
Саҳарда уйғоқ кўрдим.
Кенг далада хокисор,
Маъсум, бегуноҳ кўрдим.

Чор тарафга қарайсан,
Кенгликларда яйрайсан.
Қир, адирлар бағрида,
Тўлиб-тўлиб сайрайсан.

Нақарот:

Бўзтўрғай, бўзтўрғай,
Сайрашингни ким кўрғай?

Сен куёшни суярсан,
Мен билмас завқ туярсан.
Балки сен ҳам мендайин
Ёлғизликдан куярсан.

Тонгдир сенинг хуш онинг,
Чексиз қирлар — маконинг.
Қанот ёзиб учавер,
Тинчдир тўртта томонинг.

Нақарот.

1997 йил

**ШАҲЗОДАМ,
СИЗ ҚАЧОН КЕЛГАЙСИЗ?**

(Қиз кўшиғи)

Кўнгилни яйратиб эсар хуш сабо,
Юлдузлар базмидан зийнатли само.
Қалбимни бир савол қийнайди аммо:
– Шаҳзодам, сиз қачон келгайсиз,
Оқ тулпорда қачон олиб кетгайсиз?

Ёғдулар таратар кўкдаги ҳилол,
Қалбимни ўртайди ўкинч ва малол.
Туну кун қийнайди мени бир савол;
– Шаҳзодам, сиз қачон келгайсиз,
Оқ тулпорда қачон олиб кетгайсиз?

Муҳаббат бор бўлса, дилдадир баҳор,
Фақат сизни кутгум интиқ, интизор.
Дилимда бир савол такрор ва такрор:
– Шаҳзодам, сиз қачон келгайсиз,
Оқ тулпорда қачон олиб кетгайсиз.

Сизга ишонаман, бир кун келгайсиз,
Вафо, садоқатим келиб, билгайсиз,
Шодликка, севинчга сиз ҳам тўлгайсиз,
– Шаҳзодам, сиз қачон келгайсиз,
Оқ тулпорда қачон олиб кетгайсиз?

СИРДАРЁНИНГ ЙИГИТЛАРИ

Дўстларига содиқ, ҳамдам,
Қадамлари чаққон, шаҳдам,
Ўз сўзида турар маҳкам
Сирдарёнинг йигитлари.

Кўкси билан Сирни тўсар,
Файратидан қўнгил ўсар.
Улоқ, пойга бўлса, ўзар
Сирдарёнинг йигитлари.

Гул унади изларига,
Боқинг улар юзларига.
Вафолидир сўзларига
Сирдарёнинг йигитлари.

Элим, юртим, деб ёнади,
Чўллар сари отланади.
Яхши кунда шодланади,
Сирдарёнинг йигитлари.

Сарҳадларда ҳушёр, посбон,
Улар борки, бутдир қўрғон,
Юртда доим юрсин омон
Сирдарёнинг йигитлари.

2005 йил, сентябрь

«БАҲОР» ҚИЗЛАРИ

Санъатимга жони фидолар,
Ярашади нозлар, иболар.
Тўлин ойдек малаксиймолар,
«Баҳор» қизлари,
«Баҳор» қизлари.

Либослари товланар ял-ял,
Тиллақошлар инжуми ё лаъл?
Бир-биридан нафис ва гўзал,
«Баҳор» қизлари,
«Баҳор» қизлари.

«Муножот»у «Тановар» мерос,
Муқаррама опалар устоз.
Латофатли хушқад, сарвиноз
«Баҳор» қизлари,
«Баҳор» қизлари.

Гўзаллик-ла ёшарар дунё,
Товусмисиз, оҳумисиз ё?
Бутун олам сизга маҳлиё,
«Баҳор» қизлари,
«Баҳор» қизлари.

1997 йил

ГУЛЛАР ШАҲРИ – ГУЛИСТОН

Бир бўстонсан, Мирзачўли обод юрт,
Ҳумо қушнинг парвозига қанот юрт.
Юрт меҳри-ла гулга тўлди бу макон,
Ҳар бир қарич тупроғини кўзга сурт.

Зилол сувлар чор тарафинг ўрайди,
Сув аксида ой ҳам сочин тарайди.
Чароғон бу кўчаларни сайр этсам,
Гул завқидан булбулларинг сайрайди.

Нақарот:

Гуллар шаҳри – Гулистон,
Юртим фаҳри – Гулистон.

Элинг бордир саховатли, ҳимматли,
Ўғлонларинг Алпомишдек савлатли.
Шўх қизларинг юзларида табассум,
Гулга тўла кўчаларинг зийнатли.

Кўзим қувнар, хуш маконим ўзингсан,
Чўл чекинди, боғ-бўстоним ўзингсанг.
Гулларингнинг хуш атридан яйрар дил,
Кўзим нури – Гулистоним ўзингсан.

Нақарот:

Гуллар шаҳри – Гулистон,
Юртим фаҳри – Гулистон.

МУҲАББАТНИНГ ҚАНОТЛАРИДА

Нигоҳларим уфқларни кучар,
Туйғуларим дилларга кўчар.
Орзуларим кўкларда учар
Муҳаббатнинг қанотларида.

Йўлларингда бўлдим адолар,
Юрагимда маҳзун садолар.
Дил куйласин шўх-шўх наволар
Муҳаббатнинг қанотларида.

Қара, ой ҳам нақадар тўлин,
Ёритсин у ошиқнинг йўлин.
Элтай дейман кўнгилнинг гулин
Муҳаббатнинг қанотларида.

Пок туйғуни этайлик эъзоз,
Севги билан яшаш қандай соз!..
Келгил, бирга қилайлик парвоз
Муҳаббатнинг қанотларида.

ВАТАНИМ БОРДИР МЕНИНГ

Гул шохида бир булбул,
Булбул гулсиз сайрамас.
Яхши дамда яйрар дил,
Дил Ватансиз яйрамас.

Нақарот:

Булбуллари сайраган
Чаманим бордир менинг.
Хур диёр Ўзбекистон —
Ватаним бордир менинг.

Куй бўлиб, қўшиқ бўлиб,
Самоларда учгум мен.
Бағримни қувонтирган
Чаманларни қучгум мен.

Қайда бўлмай, чорлагай
Сенинг ойдай висолинг.
Замондошим, фахр эт,
Юрт равнақи — иқболинг.

Нақарот:

Булбуллари сайраган
Чаманим бордир менинг.
Хур диёр Ўзбекистон —
Ватаним бордир менинг.

ШАРҲИМАЛАР

Сергей ЕСЕНИН

Сергей Есенин (1895—1925) шеърлятига бўлган ҳавасим болалик пайтларимда уйғонган. Ўзим қишлоқда улғайганим учун у қаламга олган манзаралар дилимга жуда яқин. Шаксиз у Ватан ва табиат куйчиси.

Москва, Санкт-Петербург, Рязань, Боку атрофидаги Мардакяни оромгоҳидаги С. Есенин номи билан боғлиқ бўлган қадамжоларни зиёрат қилиш каминага насиб қилган. Москвадаги Ваганьково қабристониди у дафн қилинган жойда мухлислари унинг шеърларини ўқиб туришганини кўрганман. Унинг қабрида ҳамиша эндигина узилган, мухлислар эҳтиромининг рамзи — ранг-баранг гулларни кўриш мумкин.

Ушбу таржималар Есенин шеърлятига муҳаббатимнинг ифодасидир.

ХУРРАМ БИР СОҒИНЧ

Кўл узра алвонранг тонгги бир нафас,
Ўрмонда қарқурлар ноласи тинмас.
Қайдадир эзилиб йиғлар зарғалдоқ,
Фақат мен хурсандман — гам мендан йироқ.
Биламан, кеч пайти чиқгунг йўл томон,
Ўтирамиз бирга, шундай ёнма-ён.
Сўнг тўйиб бўсалар оламан, дилдор,
Сархушлар балога бўлмас гирифтор.
Нозланиб рўмолинг ўзинг ечарсан,
Бутазор қўйнида мени қучарсан.
Майлига, қарқурлар ноласи тинмас,
Хуррам бир соғинч бор ҳар тонгги нафас.

1910

СИГИР

Тиши тушиб қолган қартайиб,
Ёши эса маълум шохидан.
Савалашди бўлгунча майиб,
Хабар олмас ҳеч ким оҳидан.

Агрофида сичқон ин қурган,
Шовқин-сурон ғамга ғам қўшар.
Оқ оёқли, жовдираб турган
Бузоқчаси ёдига тушар.

Бермадилар унга боласин,
Дилни ўртар ўкинч ва малол.
Тингламади ғаму ноласин
Ҳилпиратар терини шамол.
Яқин қолди, юракни доғлаб
Шум тақдирни такрор этарлар.
Сўймоқ учун шохидан боғлаб,
Бугдойзордан олиб кетарлар.

Ҳасрат билан ўтар ҳар куни,
Шохлар ерга қадалган, бироқ...
Тушларига киради унинг
Қайинзор ва ям-яшил ўтлоқ.

1915 йил

* * *

Ачинмайман, чорламайман, йиғламайман ҳам,
Бари ўтар, тўкилгандай олма гуллари.
Олтин даврим кўзларимга кўринар мубҳам,
Асло ортга қайтиб келмас ёшлик йилларим.

Ёшлик они, бўлдингми сен қўшиқлар айтиб,
Ҳароратинг беролмассан ҳорғин юракка.
Оқ қайиннинг ватанида тентираб, дайдиб,
Имкон йўқдир ялангоёқ чопиб юрмакка.

Дайди руҳим! Мана энди сен ҳам ҳар замон.
Кўзғар бўлдинг лабларимда ёниқ туйғулар.
Ўтиб кетган йиллар дилга солмишдир армон,
Оташ кўзлар, тошқин ҳислар, қайдадир улар?

Жўшқин, қайноқ орзуларга йўқ менда ҳавас,
О, ҳаётим, тушларимга сен кирдингми ё?
Сурон солиб баҳор чоғи, тонгги бир нафас
Ўтгандайман пуштиранг бир от миниб гўё.

Ҳа, барчамиз йўқлик сари боргумиз албат,
Заранг дарахтидан аста япроқ тўкар нур.
Шундай экан доим дилда сақлагин рағбат,
Яшамоғу ўлмоқ борки, шунга ҳам шукур.

1921

* * *

Шоҳинамсан менинг, менинг Шоҳинам!
Шимолдан бўлганим учунми, чоғи
Тайёрман сўйлашга дала қучоғин,
Ойдиндаги жавдар тўлқинидан ҳам,
Шоҳинамсан менинг, менинг Шоҳинам.

Шимолдан бўлганим учунми, чоғи
Ой унда юз бора катта бўлар, чин.
Шероз ҳам қанчалик кўркам бўлмасин,
Рязандан гўзалмас унинг қучоғи,
Шимолдан бўлганим учунми, чоғи.

Тайёрман сўйлашга дала қучоғин,
Сочларим ранги ҳам шу жавдар мисол.
Хоҳласанг, бармоққа, майли, ўрайқол,
Жилла ҳам сезмасман оғриқнинг доғин,
Тайёрман сўйлашга дала қучоғин.

Ойдиндаги жавдар тўлқинидан ҳам
Жингала сочимни таниб ол, жонон.
Жонгинам, ҳазил қил, яйра, кул шодон,
Ёдимга солмагин, бўлай хотиржам,
Ойдиндаги жавдар тўлқинидан ҳам.

Шоҳинамсан менинг, менинг Шоҳинам!
Олисида, шимолда тағин бир қиз бор.
Ул ҳам жуда сенга ўхшаш бир дилдор,
Балки, ўйлар ҳозир мен ҳақда ул ҳам,
Шоҳинамсан менинг, менинг Шоҳинам.

ОНАМГА ХАТ

Онажоним, бормисиз омон?
Мен ҳам борман, кўпдан-кўп салом.
Кулба узра майли, нурафшон
Зиё сочсин фараҳбахш оқшом.

Ёзадилар, сизни босмиш гам,
Ҳасратларни беркитиб дилга,
Эски, тўзган кўйлак билан ҳам
Чиқармишсиз тез-тез сиз йўлга.

Гўё сизга кўринар ҳар гал
Кечки мовий зулмат тушган чоқ;
Майхонада бўлгану жанжал
Кимдир урган кўксимга пичоқ.

Ҳечқиси йўқ, бўлинг хотиржам,
Булар фақат мудҳиш хомхаёл.
Ўта майхўр эмасман мен ҳам,
Сизни кўрмай топмасман завол.

Мен ўшаман очиқ, меҳрибон
Ва бир орзу ҳоким ўйимга.
Тезроқ дилдан тарқаб ғалаён,
Қайтай дейман ўсган уйимга.

Мен қайтамаи барча дов-дарахт
Баҳор чоғи безанган маҳал.
Тонгда мени уйғотманг фақат
Уйғотгандай саккиз йил аввал.

Ёдга солманг сўнган орзуни,
Орзуларнинг тўлқини — асов.
Бу кеч энди унутаи уни,
Бул ҳаётда кўрдим кўп синов.

Сигинмоқ ҳам менга эрур ёт,
Ортга йўл йўқ мен учун асло.
Ёлғиз сизсиз қувонч ва имдод,
Сиз эурсиз умримга зиё.

Унут бўлсин хавотир, гумон,
Яшамасин ҳасрат юракда.
Чиқаверманг ҳадеб йўл томон
Тўзғиб кетган эски кўйлақда.

* * *

Тингла, каналар учар — келмоқда овоз,
Севгилинг-ла далани кезмоқ завқли, соз.

Тароват ва майинлик бордир елларда,
Қўнғироқча шилдирар яйдоқ йўлларда.

Эҳ, каналар, каналар! Саманим учар,
Қаршимизда бир сармаст заранг рақс тушар.

Бу нимаси, деб ундан сўраймиз ҳайрон,
Сўнгра рақсга тушамиз бирга — учовлон.

1925 йил, октябрь

* * *

Бетизгин дамларим, топдингиз тўзим,
Аччиқ оғу бердим сизга мен ўзим.

Билмам, умрим қачон бўлади адоқ,
Шул мовий кўзларим сўлибди бу чоқ.

О, қувонч, қайдасан? Кўнгил ҳам хира,
Дала ё майхонада кўринмас сира.

Кўлларимни чўзаман — сезаман шу он.
Кетаяпмиз... чаналар... отлар... қор... ўрмон.

«Эй, ямшик, тезроқ ҳайда, дармонинг бордир».
Ўнқир-чўнқир йўлларга дилим хумордир.

Ямшикнинг жавоби бир: «Бундай шамолда
Йўлда терласа отлар — ёмон, ҳар ҳолда».

«Сен ямшик, суст, кўрқоқсан». Сўнгра тортмай тап,
Қамчи билан отларни кетдим савалаб.

Отлар қорни тўзгитар бамисли бўрон.
Бирдан силкиниш... билсам, ердаман шу он.

Турсам ному нишон йўқ от-у чанадан,
Кўлим боғлиқ ётибман беморхонада.

Бор эди на отлар, на шалоқ йўллар.
Каравотни урарди боғланган кўллар.

Шу пайт соат миллари айланди такрор,
Хоб аралаш аёллар боқдилар хушёр.

Эгилишди, бўғилиб: «Эҳ, сен тилла бош,
Барига ўзинг айбдор, энди қил бардош.

Умринг қанча қолган, билмасмиз биз ҳам
Майхонада бўлган шул кўзларинг нам».

КУЧУК БОЛАСИ

Йиллар сузиб чиқиб зулматлар аро
Мойчечак ўтлоғи каби шовуллар.
Бир кучук бўларди мен билан ошно,
Дилга яқин эди у ёшлик йиллар.

Мана, ёшлик ўтди, хувиллаб беиз,
Бамисли хазонга юз тутган дарахт.
Аммо ёдга тушар оқ либосли қиз,
Кучуккинам унга ташир эди хат.

Насибмас ҳар кимга бир дилдош топмоқ,
У бир қўшиқ эди ёшлик чоғидан.
Чунки қиз ҳар гал ҳам номамни у чоқ
Олмасди кучукнинг бўйинбоғидан.

Билмам не кезарди қизнииг ўйида,
Ҳатто ёзувимни танимасди у.
Бодрезак ёнида, кўлмак бўйида
Неларнидир узоқ қиларди орзу.

Мен жафо чекардим... истардим жавоб,
Кутолмадим... кетдим... ва охир, мана,
Вақт ўтиб, таниқли шоирман шу тоб,
Дарвоза қошида турибман яна.

У ит-ку, қачонлар топгандир завол,
Аммо ўша тусда, кўкиш товланиб,
Боласи акиллаб мисли телбаҳол,
Менга пешвоз чиқди қолгандай таниб.

Ёпирай! Бу не ҳол? Мунча ҳам ўхшаш,
Қайта тугён урди қалбимда дардим.
Шу дард-ла қайтадан дилимда оташ,
Керак бўлса, тагин хатлар битардим.

Ул наво сеҳридан қалбимда жунун,
Лекин сен хурмагин! Хурмагин, хурма!
Қалбимда илиқлик уйғотганинг-чун,
Кучукчам, хоҳласанг сени ўпурман.

Ўпурман, кўксимга босарман сўзсиз,
Дўст каби уйга ҳам бошлаб кирурман.
Ҳа, менга ёқарди оқ либосли қиз,
Энди мовий кийган қизни суярман.

* * *

Сен мени севмайсан, қилмайсан шафқат,
Наҳотки, эмасман озгина хушрўй.
Эҳтирос чулғамиш сени бу фурсат,
Юзимга боқмасдан васлимга сен тўй.

Менга бeфaрқгинa сен бурибсан юз,
Сен-ла қўполмасман ва на меҳрибон.
Айт-чи, нечаларга айтдинг ширин сўз?
Қанча қўл, қанча лаб эсингда, жонон?

Улар ўтиб кетди кўланка мисол,
Сенинг юрагингга солмай аланга.
Кўплар тиззасида ўтирдинг хушқол,
Бу кун эса, навбат етибди манга.

Кўзинг ярим юмуқ, сенга барибир,
Ўзгани эслайсан бу дам эҳтимол.
Мен ҳам сени унча севмайман, ахир,
Ўзга дамлар ҳақда қиламан хаёл.

Тақдир деб атама сен буни ҳеч ҳам,
Енгил ўйлиликка буни йўяман.
Қандай тасодиф-ла учрашган бўлсам,
Тинчгина ажралсам, кулиб қўяман.

Сен ҳам ўз йўлингдан кетарсан, албат,
Беқувонч кунларни тўзғитмоқ учун.
Бўса билмаганга тегмагин фақат,
Ёниш билмаганни этмагин мафтун.

Бир кун ўзга билан таниш кўчадан
Севгидан ваъз айтиб ўтишинг тайин.
Балки мен сайрга чиққан бўламан,
Учрашиб қолурмиз сен билан тагин.

Ўшанда юзингни ўзгача буриб,
Ва бир оз эгилиб, дилни ўртаб ҳис,
«Хайрли кеч» дейсан сен мени кўриб,
Мен ҳам сенга дейман «хайрли кеч, miss».

Дилни ҳам ҳеч нарса қийнамайди, бас,
Ва ҳеч нарса унга сололмас титроқ.
Кимки севган бўлса, бошқа севолмас,
Куйганга насибмас қайтадан ёнмоқ.

* * *

Кенг дала. Кетаяпман, бошимда кепкам,
Майин қўлқопларда буғдойранг қўллар.
Кенг, мовий бир тусда сокин дарё ҳам,
Олизда кўринар пуштиранг чўллар.

Бепарво йигитман, ҳеч не керакмас,
Қўшиқ тингласам, бас — шул менга омад.
Майин шаббодалар эсиб турса, бас,
Букилмаса басдир навқирон қомат.

Йўлу қияликда бўламан ҳозир,
Чор атроф ясанган жувону эрлар!
«Сен нега қодирсан, айт-чи, эй шоир?» —
Дегандай хаскашу чалғи шивирлар.

Кўкда сузмоқликни бас қилгин бу он,
Кенгликни севгандай сев меҳнатни ҳам.
Сен қишлоқ йигити, отанг-чи, деҳқон,
Чалғи тутиб. ғайрат кўрсатгил бу дам.

На хаскаш, на чалғи эмасдир қалам,
Аммо чалғи билан сатр битсанг гар,
Қуёшли кунлару булут бўлса ҳам,
Хоҳлаган вақт уни ўқир одамлар.

Жин урсин, инглизча камзулим ечиб,
Кимлигим сизларга кўрсатиб қўяй.
Сизга яқинликдан кетмасман кечиб,
Қишлоқдан эканим дилимда туяй.

Нима бўпти чуқур, нима дўнг ерлар,
Чалғи тутиб, сизни қолдирайин лол.
Ўт ва майсалардан битгум сатрлар,
Оту кўй уларни ўқир бемалол.

Бу сатрда кўшиқ, бу сатр сўздир,
Шодманки, ўйларим ёруғ ва тиниқ.
Ушбу сатрларни ўқир ҳар сигир,
Эвазига эса сут бергай илиқ.

КЕТМОҚДАМИЗ БИЗ АСТА-СЕКИН...

Кетмоқдамиз биз аста-секин,
Фароғатли тинч бир диёрга.
Ёки мен ҳам олмоқ учун тин,
Лаш-лушимни йиғай қанорга.

Эй қадрдон, оппоқ қайинзор,
Эй сен, замин, қумли майдонлар.
Кетаётган оломонки бор,
Қалби тўла ҳасрат, армонлар.

Кўп нарсани севдим мен беҳад,
Дедим: фақат ором олсин жон.
Тоғ тераги маъюс эгиб қад,
Сувга боқиб турар беармон.

Ўз ҳақимда битдим кўп наво,
Сукунатда кўп ўйлар сурдим.
Бахтлиманки, шу ғамгин дунё —
Бағрида мен яшадим, кўрдим.

Бахтлиманки, аёл зотини
Суйдим, кездим гулзорлар аро.
Эъозладим ҳайвон отини,
Бошларига урмадим асло.

Унда йўқдир қалин ўрмон ҳам,
Йўқдир оққушбўйин бошоқлар.
Шундан кетган сафларни кўрсам,
Ҳис қиламан қалбда титроқлар.

Дала йўқдир ўшал маъвода,
Ойдин пайти таратгувчи зар.
Шундан менга азиз, зиёда
Заминдаги барча одамлар.

Жорж Гордон БАЙРОН

Л А К И Н – И – Г Е Р

Ҳузурбахш гўшалар ёқмай кўнгилга,
Талпиндим тик, қорли чўққилар томон.
Хилватда сокинлик ахтардим дилга,
Эрк ва севги учун муқаддас макон.
Каледония, ажиб маъвосан тайин,
Қояга бош урар асов тўлқинлар.
Шаршара ҳайқирар тиним билмайин,
Севаман мен сени, унсиз ЛОК-НА-ГАР.

Оҳ, болалик чоғим, қолди йироқда,
Шотланд либосида кезар эдим шод.
Қарағайзор аро кун ботар чоғда,
Ўтган ботирларни этган эдим ёд.
Юлдузлар чарақлаб ёнмасдан аввал,
Ҳали қуёш сочиб турган пайти зар.
Кездим, афсоналар ёдда ҳар маҳал,
Сенинг болаларинг ҳақда, ЛОК-НА-ГАР.

«О, ўтганлар ёди, нолаларингиз
Сас берар бўронлар ортидан ҳатто».
Ботирлар руҳлари тирикдир ҳаргиз,
Қадрдон юрт узра учар доимо.
Бунда қиш. Қаҳратон эрур ҳукмрон,
Совуқ туманлар ҳам кезади сар-сар
Ва боболар руҳи учар сен томон,
Булутол бағрида сокин, ЛОК-НА-ГАР.

«Бахтсиз баҳодирлар, наҳот, сиз ахир,
Билмаганмидингиз кутганин фано?».
Кулоден бағрида ётмоқ-ку тақдир,
Шон-шуҳрат қучмади сизларни аммо.
Бахтингиз, аждодлар ётар ёнма-ён
Мангу уйқунгизни кўриқлар Брэмар.
Бетиним куйланар сизлар қучган шон,
Уни қайта такрор этар ЛОК-НА-ГАР...

Кетдим, лекин тезда қайта олмасман,
Ҳайбатли қоялар, сўқмоқлар томон.
Гул унмас бағринга назар солмасман,
Сендан кўркам эмас менга Альбион.
Унинг жозибаси дилга бегона,
Кўнглимга яқиндир шу тик жарликлар.
Тўлқинлар, қоялар мисли афсона,
Севаман мен сени, маъюс ЛОК-НА-ГАР.

Эдуард АСАДОВ

Э З Г У Л И К

Агар сенинг дўстинг сен-ла қилиб баҳс,
Атайлаб жонингга берса гар озор,
Бу оғир, лекин бу мусибат эмас,
Сўнгра сен ҳам уни кечиргин бир бор.

Ҳаётда ҳар нарса бўлмоғи мумкин,
Агарда шу дўстлик бўлса чинакам.
Бемаъни, арзимас бир нарса учун
Дўстликни йўқотма, дўстим, сира ҳам.

Севиклинг сен билан бўлса гар араз
Ва ҳижрон дардида бўлсанг оташ дил.
Дўстим, бул ҳам асло мусибат эмас,
Шошилма, ўз сўзин айтади кўнгил.

Орадан ўтган шул гина, аразга,
Майли, сен сабабчи эмассан мутлоқ.
Йигит бўл, йўл қўйма асло гаразга,
Не бўлса ҳам сенинг севгинг бу бироқ.

Кимнингдир бағрини озор-ла тилиб,
Қийналмай десанг гар сўнгра зиёда.
Маъқулдир яшамоқ яхшилик қилиб,
Усиз ҳам ёмонлик кўпдир дунёда.

Дўстим, бир нарсада чекинма минбаъд,
Айри бўл, майлига келса ҳам ҳижрон.
Қабиҳликни асло кечирма фақат,
На дўстга, на ёрга, сира, ҳеч қачон.

Расул ҲАМЗАТОВ

НАНА ГВИНЕПАДЗЕ

Сенинг Тбилисинг ажойиб шаҳар,
Биласан, азизам Нана Гвинепадзе.
Юрмоқчи эмасман завқ-ла бу сафар,
Гўзал Руставели кўчасин кезиб.

Билсанг, азизгинам Нана Гвинепадзе,
Боқмам деворларга, ул изларга мен.
Завқ-ла тикиламан, турибсан сезиб.
Кипригинг яширган юлдузларга мен.

Балки ўшал порлоқ юлдузлар боис,
Ражбадин интилган Гуржистон томон.
Ҳамроҳлари бирлан бунга солиб из,
Кўрқмай йўл босарди у ёвқур ўғлон.

Етиш мумкин бўлса васлга ҳар чоқ,
Қалтис тоғ йўлидан у ўтарди шод.
Бўлса ҳам тўпори, жасур ва оқсоқ,
Кечира олмасди уйда тинч ҳаёт .

Узангига қаттиқ оёғим тираб,
Папоғим етгудай бўлиб булутга;
Олиб қочар эдим қизларни ё Раб,
Отсам-да ўша пайт ўзимни ўтга.

Боболар келтирган отда илгари,
Жоду кўз қизлари — кўнгилда истак.
Балки ўша боис авар қизлари,
Гуржи қизларидай гўзалдир, бешак.

УЧ ДИЛБАР

Уч дилбар кузатди мени сафарга,
Бириси чинорга аста қўйди бош;
Сўнг юриб изимдан деди: Агарда
Унутсанг, тўкмасман мен асло кўз ёш.

Қўлида сув тўла кўзани тутиб,
Иккинчиси деди: қайта қолгин тез.
Учинчиси эса, нафасин ютиб,
Кўзимга иффат-ла боқди ўша кез.

Биринчисин унут қилолди ёдим,
Биринчи тоққа мен қўйганда қадам.
Иккинчи довондан ўтган заҳотим,
Дарҳол ёддан чиқди иккинчиси ҳам.

Билсангиз, чарх урдим мен юзлаб йўлда,
Ўтиб вақт, совурди йиллар изини.
Лек тоғлар ортида сақладим дилда
Уч дилбар ичида учинчисини.

Чўққилар устида кўринганим он,
Биринчиси кутди, жаҳл юзида.
Қўлида сув тўла кўзали жонон,
Иккинчиси чиқди севинч кўзида.

Учинчиси эса, чиқмади ҳатто,
Кечалари доим тушимга кирар.
Энди ҳам ёдимдан чиқмайди асло
Мен ўпич ололган учинчи дилбар.

МУНДАРИЖА

ШЕЪРЛАР

Маликам, мен Сиздан сўрай ризолик	4
Садоқат.....	5
Она.....	7
Гулистонда қиш.....	7
Соғинч фасли.....	8
Онамга.....	9
Гар ҳаёт.....	10
Сувчи.....	11
. . . га.....	12
Яна келаяпман.....	13
Қиш.....	13
. . . га.....	14
Савол.....	15
Нигоҳинг.....	16
Ялта оқшоми	17
Атиргулим.....	18
Болажон.....	19
Марсия.....	20
Қутлов.....	21
Амир Темур ҳайкали қошида.....	22
Атиргул.....	23
Тоғ қизига.....	24
Эътиқод.....	25
Дарахт.....	26
Ўзбек хонадони.....	27
Бир гул ахтараман, фақат битта гул.....	29
Қорхат.....	30
Ташрифинг муборак.....	32
Шифокорлар.....	33

Сирень гуллари.....	34
Ҳамшира қизга.....	35
Темир тулпор ташрифиди.....	36
Соғинч.....	37
Эҳтиром.....	38
Юртга қайтди ҳумолар.....	38
Қудуқ ёнида бир қиз.....	39
Гулистон баҳори.....	40
Сукунат қўйнида.....	41
Соябон ҳақида қисса.....	42
Ёшлигим ўтиб кетди.....	44
Сочларингга солмасман нигоҳ.....	44
Мактуб.....	45
Фидойилик.....	46
Қиз эдингиз оилада ягона.....	47
Субҳидам уйғонар.....	48
Қайдасиз энди.....	49
Дилбарим.....	50
Ойдин кеча.....	50
Ҳидоят йўлини ёритган қамар.....	51
Дераза ёнида.....	51
Сен келдинг.....	52
Сиз борлиқ оламнинг сулуви гултожи.....	53
Маънос шул нигоҳда.....	53
Дийдорингга етиб келурман.....	54
Гулим.....	55
Келдинг малак, ҳузуримга.....	56
Ўзбекистон қахрамонлари.....	57
Ул ошиқ.....	58
Сенсан юрагимнинг тоза гавҳари.....	59
Мана, келди айрилмоқ они.....	59
Сўзлашади икки дил.....	60

Сен боғимга келдинг.....	60
Митти қушим.....	61
. . . га.....	62
Сафарбарлик.....	63
Ўзбек меъморлари.....	65
Дўрмон боғларига келганда баҳор.....	67
Дил навоси.....	68
Ота қўрган.....	69
Сафарбарлик.....	71
Омад ҳақида.....	72
Тирикчилик.....	73
Тенгдош шоирларга.....	74
Сирдарё, бағрингга қайтаётирман.....	76
Муҳаммад Юсуф хотирасига.....	77
Бизни чорлар олтин далалар.....	78
Марвариду жавоҳир.....	79
Умр.....	80
Учар сув шаршараси.....	81
Кавказ.....	82
Интилдим.....	83
Сирдарё қасидаси.....	84
Тўйдан сўнг.....	85
Ёлғиз аёлга.....	86
Салом энди.....	87
Орамизда бир девор.....	88
Муҳаббат тугёни.....	89
Сен келмасанг.....	90
Янги йил истаклари.....	91
Қизалоғим, қизалоқ.....	93
Юртга қайтди хумолар.....	94
Зебожон.....	95
Гар мани севмасанг.....	96

ТЎРТЛИКЛАР

Ота.....	98
Ҳаёт карвонининг сарвари аёл.....	98
Мироб.....	98
Бугун мен туш кўрдим	98
Пичинг ҳақида.....	99
Баъзилар ҳаётда бир дўстга зордир.....	100
Мана, келдим.....	101
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи	
Ўриш Мажидовга.....	101
Хайрлашув.....	103
Биринчи устоз.....	104
Озодага.....	105
Охужон.....	106
Умид ниҳоллари.....	107
Хирмонларда сара дон.....	108
Тошкент мадҳи.....	109
Барибир мен сени севаман, ҳаёт!.....	111
Муҳаббат ёғдуси.....	112
Мона Лиза.....	112
Наврўз мадҳи.....	113

ҚЎШИҚҚА КЎЧГАН САТРЛАР

Сен менинг уйимга бўлгин келинчак.....	116
Бойсун баҳори.....	117
Ватан мадҳи.....	118
Ўйнар қўлимда созим.....	119
Бўз тўргай.....	120
Шаҳзодам, сиз қачон келгайсиз?.....	121
Сирдарёнинг йигитлари.....	122
«Баҳор» қизлари.....	123
Гуллар шаҳри — Гулистон.....	124
Муҳаббатнинг қанотларида.....	125
Ватаним бордир менинг.....	126

ТАРЖИМАЛАР

Хуррам бир соғинч.....	128
Сигир.....	129
Ачинмайман.....	130
Шоҳинамсан.....	131
Онамга хат.....	132
Тингла.....	133
Бетизгин дамларим.....	134
Кучук боласи.....	135
Сен мени севмайсан.....	137
Кенг дала.....	139
Кетмоқдамиз биз аста-секин.....	141
Лакин –И – Гер. Ж.Г.Байрон.....	142
Эзгулик. Э. Асадов.....	144
Нана Гвинепадзе. Р. Ҳамзатов.....	145
Уч дилбар.....	146

Соғинч фасли

Муҳаррирлар: *Шукур Қурбон, Ҳасан Абдувоҳидов*
Бадий муҳаррир: *Ёлқин Тоғаев*
Техник муҳаррир: *А. Жўраев*
Саҳифаловчи: *А. Жўрабоев*

Босишга рухсат этилди 12.11. 2009 йил.
Бичими 84x108.¹/₃₂ Ҳажми 9,5 Ш.б.т
Адади 400 нусха. Буюртма № 215.
Шартнома 66/3

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий
кутубхонаси нашриёти

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий
кутубхонаси босмахонасида чоп этилди.
Тошкент шаҳри, Истиклол кўчаси 33 уй.